

80
INDO-CHINOIS
1221

Quảng Gưỡi

— KIM XUYÊN —

Điều 11
số 106
Dépot légal
Số 422
1900

Editor :
Tay Đàn

80 Indoch.

1221

Ông mếu lầm chi thê hỏi ông?
Cười đi một tí có hòn Không
Người ta sống được bao nhiêu tuổi!
Mã định ăn với với Hóa-Công?

Kim-Xuyên

Hà-nội Tân-Dân Thư-Quán xuất-bán
Giá báo : 0 \$ 20

Mới in xong lần thứ hai

ANH-HÙNG-NÁO

— Tiêu-thuyết Tàu cõ —

VŨ-ĐÌNG-LONG dịch thuật

Trọn bộ 326 trang khổ rộng, giá bán : 1\$20

Ở xa gửi thêm : 0\$20 cước.

Là một bộ tiêu-thuyết hay nhất, có nghĩa-lý nhất trong rùng tiêu-thuyết Tàu. Bán hết đã lâu mà vẫn nhiều người hỏi mua, chỉ vì Tân Dân Thư-Quán bận in nhiều sách mới nên tới nay mới in lại được.

Sách dày 326 trang lớn, đóng làm một cuốn rất đẹp.

Tục Anh-Hùng-Náo trọn bộ non ba trăm trang, đóng làm một cuốn, giá bán : 1\$10.

Hiệu Bùi-Quang-Y

Số 72, 74. Phố Hàng Bông, Hanoi (Bắc-kỳ)

Chuyên-môn đóng giầy tây, giầy ta, cắp sách, yên ngựa, v. v.

Làm mũ nút chai (liège), mũ băng giút-dai (sola).

Đủ các thứ hàng tơ lụa trong nước Nam.

Các thứ đồ trang sức bằng vàng bạc, có giấy cam-đoan chắc-chắn.

Bán buôn và bán lẻ giá nhất-định và
hạ hơn các hiệu khác.

Xin gửi thư về lấy cuốn mẫu hàng (catalogue).

VĂN CƯỜI

— KIM XUYÊN —

Ông mèo làm chi thế hỏi ông?
Cười đi một tí có hơn Không
Người ta sống được bao nhiêu tuổi!
Má định ăn voi với Hỏa-Công?

Kim-Xuyên

Hanoi Tân-Dân Thư-Quán xuất-bán

BẢN-QUYỀN CỦA TÂN-DÂN THU-QUÁN HANOI

Nhà Kho
Quán Ven Đường

Chủ quán: Huỳnh Chiếu Đăng

TƯ A

Hài-dàm ông Kim-Xuyên có cái giọng dẩm-dǎn
dẽ buồn cười, mà giọng tự-nhiên vui-vẻ chứ không
có ý dặt-déo mỉa-mai. Khi ông cầm bút viết Hài-
đàm, ta dường như tưởng-tượng một cô bé xinh-
xẻo vào vườn hái những bông hoa tươi đẹp, rồi
chạy ton-ton đi bán; người yêu hoa ai trông thấy
chẳng phải vui mắt, mỉm cười mà gọi cô bé lại mua
hoa. Hài-dàm ông Kim-Xuyên đối với người thích
hài-dàm cũng có cái đặc-tính hao-hao như thế.
Vậy trong tủ sách ta có một tập Hài-dàm Kim-
Xuyên cũng như trong bọn anh em ngồi chơi hoặc
đi chơi tiêu-khiền có một người vui tính.

Nhưng xét ra thì giọng vui trong Hài-dàm ông
Kim-Xuyên phần nhiều nghe vãng-vãng ở xóm
Bình-khang. Vậy xin lấy ngay cái thịnh-tinh của
chị-em xóm Bình-khang đối với ông mà giới-thiệu
sách ông.

Trong xã-hội ta không có hạng người nào khó
chiều hơn các cô-đầu. Đem câu ấy hỏi ngay một
chú Khách ở bên Tàu mới sáng Ta chưa được bao
lâu, chú cũng phải gật đầu mà: Hãy lờ!... hãy lờ!...
Thế mà Kim-Xuyên tiên-sinh chỉ vì một tinh vui
mà được hết chị-em đái rất hậu.

Cho nên:

Có khi vương đến mấy chầu,
Thê mà không bị cô đầu đi thưa.
Tinh vui được chị em ưa,
Huống in vào sách mà đưa ra đời.
Nên mua một cuốn xem chơi!

SƠN-PHONG

TỰA

« Kim lang ơi hỡi kim-lang !

« Hỏi ra mới biết rằng chàng hay Xuyên. »

Bây giờ tôi mới biết bác Kim-Xuyên đã xuyên nhau một cách nũa vậy. Cách « xuyên nã » của bác là bác bắt tôi cùng bác Sơn-Phong cùng đóng vai hè viết tựa ở quyển « Văn cười » này.

Bác biết tôi chưa vỡ lòng học viết tựa bao giờ thì chơi khoảm nhau mà bắt khỉ này phải đội mũ và mặc áo thụng, nhưng bác còn hờ một điều là bác không giao hẹn cấm tôi không được mượn ai, thế thì tôi có quyền được mượn người tǎ-gà cho tôi. Cách mượn người tǎ-gà công-nhiên, dẫu không khôn-khéo bằng cách mượn người tǎ-gà thầm-vụng của những người khôn-khéo, nhưng khốn một nỗi cách mượn người tǎ-gà của tôi không thể thầm-vụng cho được vì tôi trích lấy một bài của người ta đã đăng báo rồi mà thag làm lời tựa của tôi còn giấu-diếm được thiên-hạ chẳng. Cái bệnh « mượn người tǎ-gà » cũng là bệnh thường ở trong xã-hội ta ngày nay, các độc-giả biết cứ để bụng mà chờ nói với ai thì kẻ cầm bút này sẽ cảm ơn lòng.

Bài tựa của tôi, tôi xin phép trích lấy bài xã-thuyết « Cười » của ông Nguyễn-đỗ-Mục đã đăng ở trong báo Trung-Bắc như sau này :

*
**

Viết bài đại-luận, tôi cũng muốn gia công cố sức bàn về luân-lý đạo-đức ở phương đông ta thế nào, để gọi là bồ-ích cho nhân-tâm thê-dạo đôi chút, nhưng không hiểu có sao đầu thấy nhức, tai thấy ử, cái quản bút trên tay bỗng thấy nặng-nề như một thỏi sắt lớn, khó lòng cất nỗi, vậy bắt-đắc-dĩ phải đổi vấn-đề mà bàn về cái « cười » của con người ta cho đỡ nhọc trí.

Cười là cái gì ? Cười là cái có ý vui-vẻ mà tươi nét mặt, nhoẻn mép cho người được ngó thấy hàm răng của mình. Giải nghĩa như thế, chẳng biết có tạm được hay không ? Nhưng đó là cái cười tự-nhiên, cái cười chân thật, cười cho thiên-hạ cùng vui, cùng nghe tiếng ; còn cái cười ngậm miệng thì một mình mình biết, một mình mình hay, mà thiên-hạ hình như cho cái cười ngậm miệng hơn là cái cười nhoẻn mép. Vì cái cười ngậm miệng là cái cười có duyên, có ý-nhi, có ngầm-nghĩ. Nói vậy thì nói, chứ cái cười ngậm miệng, thật tôi không hiểu ra thế nào. Giả-sử viết một câu văn rằng : « Ngậm miệng mà cười ha-hả » thì chắc hội-đồng điểm-duyệt nào cũng phải sồ-toẹt.

Có kẻ bảo rằng trên cõi đời này chỗ nào không có sự nực cười, hà-tất còn phải mượn câu chuyện mà gọi cái cười của thiên-hạ. Cồ-ngữ rằng : « Sống lâu lăm chuyện nực cười » đủ biết chuyện cười đời vẫn có sẵn, chỉ sợ không sống lâu mà nghe cho được lầm đó thôi. Cứ như ngu ý thì cái cười chính là một món hàng khan ở trong thế-giới ; mà món hàng này từ xưa vẫn khan, chứ không phải đến bây giờ mới dang khan vậy. Cái món hàng khan này chưa biết đến bao giờ sẽ được rỗi-rào.

Hàng khan mới qui, mà có người cười lầm, thiên-hạ lại cho là cuồng, như Lục-Vân tiên-sinh đời xưa có bệnh hay cười, mà cái cười của tiên-sinh cũng ngộ đời thật ! Có một lần tiên-sinh để trở đại-tang, đang mũ áo sô gai, chân bước xuống thuyền, chợt nhìn thấy bóng mình ở dưới sông thì tiên-sinh cả cười mà ngã lăn xuống nước, may gặp người cứu, mới khỏi chết đuối. Thế thì ra người đời ít cười là vì mình không trông thấy cái hình dáng mình đó, chứ nếu mình thấy thì ít ai là người

không phải là cái bệnh cười của Lục-Vân tiên-sinh kia.

Cũng vì cái lẽ ấy mà bao nhiêu các bậc đại-thánh, đại-hiển, nói cho đúng thì là đại khôi-hài, như ông Đông-phương-Sóc, ông Molière vẫn vẫn, đã chế-tạo ra biết bao món hàng cười mà bán buôn và bán lẻ cho thế-giới. Thế-giới vẫn chịu mất tiền mua, cho hay cái cười thường ít-ỏi hiếm có. Vì sự ít-ỏi hiếm có ấy mà ta trông thấy bao nhiêu người nặng mặt sa mày ở cõi đời.

Có vui mới cười, buồn thì cười sao được! Câu nói ấy chưa chắc đã đúng, vì tôi thường thấy có người ngã xe chồng gọng mà xung quanh vô số kẻ cười, thế thì sự trông thấy người ta ngã xe, mình lấy gì làm vui mà sao cũng cười; lại thường thấy có người đi đưa đám người chết mà miệng vẫn nhí-nhoển cười, thế thì sự trông thấy người chết nằm đấy, mình xiết bao chia buồn mà sao lại cười. Nói tóm lại, thì cái cười hình như không có nghĩa lý chi cả, chỉ thấy lạ mắt thì cười mà thôi, ta cũng không nên lấy cái cười làm qui.

Nhà hóa-học có tìm được một thứ khí gọi là tiểu-khi, người ta hấp phải thì tự-nhiên vô-cố cứ cười ngặt-nghẹo mà không sao nhịn được, bao giờ hả hết tiểu-khi mới thôi. Tôi xin đốt hương mà cầu nguyện cho bao nhiêu người cười trong thiên-hạ đều vì sự vui-vẻ mà cười chứ không phải vì hấp phải tiểu-khi mà cười, đến nỗi có hại cho thân-thể vây.

Hanoi, ngày thu năm Kỷ-tị

HÌ-ĐÌNH NGUYỄN-VĂN-TÔI
cầu tựa

Văn-Cười

Thề văn hí-hước, theo lối hài-dàm, đem những
đồi-phong bại-tục ở trong xã-hội ngày nay ra mà
pha mà diễu, trước là mua cười, sau là giữ vững nếp
cương-thường, tưởng cũng là một món « đồ nước »
mang hiến độc-giả để nhàn-lãm khi ngồi rỗi xơi
nước chè lúc buỗi trưa.

K. X.

Cử phép công con làm

Hai bố con cùng làm một sở. Tính nết khác nhau : bố hoang phi vô cùng, con biền lận lạ thường ! Thực ta sinh con nhưng trời sinh tính. Một hôm bố lấy ít « cồn » của sở, con nom thấy đi báo chủ, không ngờ sảy ra việc to: bố phải bãi chức. Than thở vắn dài.

- Mày không nề cả tao . . .
- Thầy có tính phi của, có lỗi với xã hội. Lấy của công, phạm luật với nhà-nước. Nếu tôi không trình, e tôi cũng phạm vào tội đồng-đảng . . .
- Nhưng tao để ra mày, mày không thương . . .
- Thương cha con để trong lòng, việc quan con cử phép công con làm.

Cây đơn

Một ông về hưu-trí đã lâu, nhân buổi chợ, định ra mua cây đơn về trồng để lấy lá làm thuốc. Cả dãy hàng cây chỉ có một hàng có cây đơn thôi, ngài hỏi :

- Cây này bán bao nhiêu ?
- Ngài muốn mua ? Người ta thì tôi bán rẻ, chứ ngài . . .
tôi xin mười nén . .
- Cây bé bằng một tí lơ chợ vài cái lá . . sao nói thách
ý với tôi ?

— Ngày trước bất cứ to nhỏ ngài cũng lấy mỗi một lá đơn là một đồng . . .

— Kia ! lý cựu bây giờ về bán cây đấy a ?

Cần phải có giọng tốt

Hai cô đi xuất hành vừa đến chỗ xe-điện đỗ, thời có thằng bé ăn xin, miệng van tay lạy xin đồng tiền bát gạo, các cô làm lơ. Đến sau có con mẹ vừa kêu vừa xin, nhưng giọng kiêu như giọng kẽ « anh khóa », bởi thế mà các cô cho một hào.

Thằng bé kia thở dài than thân :

— Thời buổi nay làm nghề hành-khất cũng cần phải có giọng tốt mới kiếm ăn được !

Hai cô đỏ mặt. Được một lúc thấy xuống chỗ xóm chị em. Thiền nghĩ chắc các cô không kẽ được cái giọng ấy cũng vì thấy đứa nghèo lại có tài mà bá-thí, chứ không phải vì lòng thương nhân-loại !

Da mặt

— Chỗ anh em, tôi hỏi thực, bác làm gì mà chóng phát-tài thế ?

— Bác xem tự-động-xa mới tậu hơn 5 nghìn, phát năm ba chuyến thuốc nhựa, có tiền bây giờ cho vay lãi thật nặng.

— Nhưng mà thiên-hạ kêu tợn . . .

— Mặc-kệ tha-hồ rủa . . . miễn là đừng quít. . . ấy hôm nọ có người rêu-rao từ sáng đến tối . . .

— Bác không nói gì ?

— Phải có mặt dày, phải có gan mấy làm giàu được.

— Ngày sau bác trăm tuổi có làm tờ di-chúc thời nhớ đến tôi, cho tôi . . .

— Cho gì, tiền của thì chịu thôi . . .

— . . . Cho tôi cái da mặt bác.

— Đề làm gì ?

— Đóng đôi giày . . . đi bắn !

Cuốn chiếu là hết

Đêm khuya canh tàn, trên chiếu rượu, bừa bãi nào là xương gà, xương chim, nào những vỏ lê vỏ nhãn. Cậu cả nằm gối đầu lên đùi tình-nhân, xem trong âu-yếm có chiếu lá-loi ! Cuộc vui cũng sắp hạ màn, tự nhiên thấy cô Yến nói trêu :

— Tôi lấy làm lạ, cậu không biết đậm trống, chẳng biết nghe hát, không hay uống rượu, thế mà cũng đòi đi hát, chỉ hại tiền . . .

— Tôi thua chúng kém bạn về các phương-diện ấy, thiết tưởng không hại . . . ; như em tài sắc gồm cả, tiếng phách giòn-giã, giọng hát êm-đềm, nếu không có người lại nghe hát, đó mới là có cái hại to . . . có lẽ phải đi hát rong phố đường, chợ . . .

— Cậu nói sở tôi nhé, xin cậu cái bóp-tờ-phoi này.

— Nay đừng đùa thế, trong ấy có những giấy má . . .

Cậu cả với theo cái ví-tiền không kịp, nghe thấy đóng cửa đánh rầm một cái cô tình-nhân giận hờn đi vào nhà trong, cậu cũng tưởng giêu cợt mà chơi cứ nằm chờ đợi mãi tình-nhân, rồi ngủ quên đi mất, ai ngờ đến lúc nghe thấy tiếng rao « ai bánh tây ra mua » cậu choàng dậy té ra nằm co một mình ở giữa buc hát. Vuốt bụng thở dài :

— Bóp-tờ-phoi cầm rồi, cuốn chiếu là hết. Thôi lại mất chầu nữa. Nếu thế này mãi thời lại phải bán cái nhà . . . nữa là hai.

Muôn sự tại trời

— Đêm hôm nọ có chuyện gì mà nỡ vùi liễu dập hoa thế ?
Chỉ làm cho tai tiếng ở trên xóm Finh-khang, thế bá
không sợ đến tai báu gái ?

— Có mấy ông bạn cho đi che tàn, tôi chỉ được phép đi
đến 12 giờ thôi, đang uống rượu đành phải bỏ cuộc
vui tôi xin về kéo quá giờ thời khốn. Lúc bấy giờ cô Xuân
nắm tay bảo nghe câu hãm đã. Ấy cũng vị câu hãm :

*Thoạt nhìn lên đỉnh núi chiều,
Thấy chàng lịch sự nưng niu mọi bẽ.
.... Cứ vội ra về.*

Tôi quích lạ ! há mãi mồn ra mà hớp lấy hớp để thia
rượu. Đến lúc về nửa đường mới nghĩ ra họ cho mình là
con khỉ, khỉ thời mới ở trên núi chờ ! Tôi bắt quay xe lại,
phỏng cho cô một cái tát tai . . . . Lôi thôi mãi, lúc về đến
nhà mới có một giờ, tôi gọi cửa mơ nó không cho mở, tôi
phải ngồi cả đêm ngoài đường, và lại thực không ai ngu
hơn tôi...

— Sao vậy ?

— Nếu có trí khôn thời bịt mũi gọi « đồ thùng hé », có
lẽ trong nhà tưởng thực phải mở cửa . . . .

— Tôi nghiệp ! thế đến sáng có việc gì không ?

— Phải một cái tát trái « bõp » méo cả mặt, lúc bấy giờ
phải gượng, nhưng mà có lẽ nhăn như khỉ thì phải, vì
thấy mơ nó bật cười . . . .

Tưởng ước ao gì !

— Báu nhầm bài hát « Tô-dông-Pha Xích-bich » hay sa
thế, có công học tôm trát thực !

— Có dù thính cũng chẳng dám nữa, tôi phải trận hôm
nọ sợ quá, sợ như sợ làn cây cong rồi. Có phải học bài
hát đâu, duy có hai câu thơ này tôi cho là sai : nghe thấy

sư-tử Hà-đông rống tay đang cầm gậy phải rung rời. Như hôm qua tôi đi xem xiếc thấy người làm trò cầm roi mà hai con sư-tử phải sợ, họ bắt làm trò, tài thực ! Nó gầm to quá thế mà người ta có sợ đâu ?

— Bác bây giờ sinh quần, hai cậu thơ ấy là đê chế-nhạo anh sợ « người to hơn trời » đấy. Còn sư-tử ở xiếc, người ta có roi điện . . . .

— Nói se-sẽ nào . . . . Bác ơi ! Ước gì tôi được cái roi ấy với lại cái can-dảm như người làm trò xiếc nhỉ . . . . thì sung sướng lạ nhường !

— Tưởng ước-ao gì ?

Vẽ hè

— Nay chị Xuân, tuy tôi chưa giúp chị được chầu rượu nào, nhưng cái tình đắm-thắm của hai ta thiết tưởng cũng khác thường, vậy chị hãm cho nghe nhở một câu nào, hay là lại khinh là quan viên che tàn xưa nay.

— Quan dạy quá lời ; em mới theo đòi chị ém, chưa học hãm . . . và lại giọng xấu lắm, e quan lại cười. Vâng, em xin tuân lời :

*Đòi ta chỉ núi thề sông,
Núi trên sân khấu, sông trong bàn cờ.
.... Tháng đợi năm chờ.*

— Tôi bảo cho chị biết, mặt chị không có lời lẽ « Xuyên tâm » ấy được, chẳng qua lại học lỏm đâu ; nhưng mà chị cho tôi là thằng hè ở rap hát có phải không ?

— Tình đắm-thắm sao vội ra duyên bẽ-bàng thế ? Nào em có bảo quan là hè đâu ; em thấy quan bôi nhọ mấy lần thôi, chỉ Nhật vẫn phàn-nàn quan quên không chỉ mấy chầu rượu đã lâu . . .

— Chị bảo với chị Nhật đây tôi không phải là hạng con người bôi nhọ đâu, tôi chưa chi được là vì tôi chưa mua được họ.

Cố sự mới giàu sang

Bà bà ngồi chơi góp truyện, kè hết truyện người đến truyện mình : nào khoe của khoe con khoe chồng, (lúc là khoe mình, nếu chồng sang trọng cũng bởi tay vợ), bà nào cũng có vẻ lên cả,

Bà Hàn.— Cũng nhờ cái số tôi thời ông Hàn nó mới được thế, cho nên phải sợ tôi một phép. Bây giờ nhờ có chút phầm-hàm thời tôi xử tri một cách khác, nếu lúc tôi giận, tôi chỉ «bỏ tù » bộ râu thôi ; tôi đút nấm râu kẹp vào mép cái tráp, rồi tôi khóa lại . . .

Bà Tham.— Cậu nó thấy tôi trợn mắt nghiến răng là rung rời chân tay ; lắm khi tôi không cho ăn, vừa bung bát cơm đưa lên miệng thời tôi quẳng xuống đất ; hễ chực tỳ tòe, tôi xắn áo lên, tôi bêu xấu từ đầu phố đến cuối tỉnh, phải khóc tôi mới tha, có lần tưởng sơ gần chết . . . Ông cai đầu đồng, bà cai bản mệnh tôi to thực !

Bà Thông — Hai bà có oai quyền nhưng không được tự do như tôi. Đấy, trời cho sáu mươi con, tinh những con « cầu tự » cả, có đứa nào giống mặt . . . đâu, hễ nhà tôi có nói phạm đến báo giờ, thi tôi chia ngay súng vào mang tai phải cầm đầu im ngay, đó mới là tự-do hợp buồi văn-minh này !

Con vợ thằng xe đứng hầu, nghe lóm được truyện cũng nói góp :

— Thưa bà, chẳng trách chồng con cả đời chỉ vất-vả hèn hạ, vì không biết sợ vợ như các ông sợ các bà, cho nên không bao giờ làm nên to được ! Thế mới biết cái giáo-đục của các bà khác của các con. Ra các ông có sợ vợ mới giàu, mới sang được !

Ba điều khuỵết điểm

— Sao mà độ này người hốc-hác xanh-xao thế ? sắp lấy vợ có khác phải lo liệu thu xếp..., nhưng bao giờ định ngày đấy ?

— Mười phần đã được bảy rồi, duy còn có ba điều về đường nhà gái cho nên việc thành-hôn của tôi phải trì hoãn.

— Ba điều gì ? Tôi chắc chưa đủ tiền là một ; cứ đi vay rồi đã có của hồi-môn ngại gì... còn hai điều gì nữa ?

— Bác tài đoán thực, vâng, điều thứ nhất là thiếu tiền ; điều thứ hai là bố mẹ vợ xem chừng không ưng thuận ; điều thứ ba là cô bé làm cao có ý chê... khinh tôi, cho nên nghĩ mà thương thân, phải làm bạn với một á... để giải cơn buồn khi khuya sớm...

— Ả Phù-dung có phải không ? Thế mà khoe rầm lên sắp lấy vợ, còn bảy điều về phần của anh tất cả.

— Vâng...

Câu đối tết

— Tối ba-mươi tết, bác hãy còn viết câu đối...

— Bây giờ người ta mới nhớ viết, tôi đọc bác nghe :

« *Nửa vành trăng khuỵết, suốt đêm thập-thò nghìn thằng cuối.*

« *Một cánh hoa tàn, quanh năm qua lại vạn con ong.*

— Được, như dân cửa nhà nào ?

— Nhà chị-em.

Tiểu-thư ạ !

Cậu Bột thấy cô Vôi làm lầm cái chướng mắt, không thể nhìn được, giận quá, gọi cô ta là con khỉ. Cô Vôi phát đơn kiện tại tòa. Quan tòa quở :

— Tên Bột phải phạt hai đồng bạc, sao gọi thị kia là con vật. Từ nay thi chừa . . .

— Dạ ! Bầm, chúng tôi không biết gọi thế cho là chửi bới . . . Ngộ như bây giờ tôi gọi con vật là tiều-thư thì có phạm tội không ?

— Bước ! Tao không đùa với mày . . . thằng kỵ cục . . . ai lại gọi con vật là tiều-thư !

Ra cửa tòa cô Voi lên mặt, anh Bột đi qua mặt khùm-núm chắp hai tay, chào thật to :

— Tiều-thư a. . . ! a. . . !

Mất luân-lý

Bà Tham, cụ Tham với ba ông khách họp bàn tồ-tóm. Lạ gì cái thói cờ bạc : được thì vui cười mà thua thì cau có. Ba hội . . . . bốn hội . . . mà bà Tham vẫn không ủ, phát khùng văng tục văng rác :

— . . . Bài thế này mà không ủ, lên tay chờ ngay . , lại được Ông nõm này chỉ « đi » tôi thôi.

Ông Khách ngồi đầu cánh có vẻ ngượng nói lấp đi :

— Bài bà đen, chứ những cây này không vào đâu cả.

Cụ Tham (ông bố chồng) được nhiều, ý muốn thôi. lấy cớ hỏi :

— Chị Tham không bảo làm gì để các ông xơi ?... chưa được mấy hội đã gần hai giờ sáng rồi !

Vừa đến lượt cụ Tham bốc, bà Tham đang mải xoay bài vội vàng hỏi :

— Bốc gì thế ?

— Tam-vạn đấy . . . chị không bảo làm gì ăn . . .

— Xem có đói không nào . . ai bốc đấy ?

— Tôi bốc . . . tam-vạn. Chị không bảo . . ,

— Thôi không phông.. Ông xấu thói quá hễ được chỉ
chức thôi . . . Có gì mà ăn ? Tam-vạn . . . khoan nhở tí
đã, bài khó quá ! tam-vạn... tam-vạn... Đấy ông ăn đi...

Ông Khách vừa mỉm cười vừa nói bỗng :

— Bà Tham mời Cụ cây bài ngon !

Văn hay có khi thiệt

Mấy anh em rủ nhau đi hát toàn những ông tham. Ông đốc chưa người, ông đốc chưa súc-vật. đến lúc gần ăn cháo, đói nào cặp ấy còn chờ mỗi chị hâm cho mỗi ông một câu, lần lượt từ ông thứ-y nghe trước. Chị Trâm hâm :

« Kiết thay ! thầy thuốc chữa bò,

« Chê em thấp giọng chỉ thò một dê (1).

« Cam dành hồ, nghĩ càng ê,

« Càng thâm tim ruột (2) càng tê-tai lòng.

« . . . Lượng cả bao dong , . . .

— Hay ! hay ! mỗi một câu một bệnh với một con vật.

Đang cười ha-hả cả thi ông ấy đứng lên về lúc nào không ai biết. Chị em ngồi tần-ngần có ý hối hận.

— Cũng là câu hâm đùa... không ngờ giận em, xin chừa kéo cũng có ngày..... Thế mới biết văn hay cũng có khi thiệt !

(1) Giấy bạc lấm đồng.

(2) Xác vật chết lèn, thòi ruột gan hay tim.

Mặt cưa mướp đắng

— Anh đào đâu ra tiền thế ? Hát luôn, sắm cả hoa tai kim cương cho chị em, thấy đồn anh mua đôi hoa ấy mất một trăm bạc có phải không ?

— Vừa đúng một trăm .....

— Quích lắm ! thế mà vẫn lên mặt thạo đời, sành-sỏi, không sợ người ta cười cho . . .

— Làm sao ?

— Trăm bạc đôi hoa ấy, khốn nạn. . . . quích quá. . .

— Thế nào quích ?

— Đôi hoa ấy . . . cái mặt kim cương giả.

— Anh tinh và hóm lắm . . . tôi mua đôi hoa giả, ngờ như tôi trả tiền bằng cái giấy một trăm cũng giả, anh tinh sao ?

— Đáo đẽ, mặt-cưa, mướp-đắng thực !

Câu nghịch lý

Ta thường có tục hay mượn người khóc mướn. Dám ma chạy mà không có tiếng khóc thì sợ vong-linh tủi, thiên-hạ nhiếc. Phải thuê khóc đẽ che miệng thế-gian kéo cười là tuyệt-tự cô-độc . . .

— Có hạng người chỉ đi khóc mướn ! mà cả xong rồi, sờ ngay tóc ra trùm mũ vải là khóc được liền. . . bợm thực.

— Thế mà có khi không khóc được phải nhờ hàng xóm...

— Không có lẽ phải nhờ khóc . . .

— Thế mới nghịch lý, một mụ xưa nay làm nghề khóc mướn, thấy sang van lạy chị hàng xóm đi khóc hộ. Chị kia tưởng mụ ấy đau ốm, hỏi : « Sao chị phải nhờ tôi đi khóc đám kia ? » Mụ ta thú thực : « Chồng tôi mới mất, bây giờ cất đάm, mà tôi không khóc được ».

— Không vì thương mà khóc, chỉ vì tiền . . . cũng như
Xưa nay mấy kẻ thương nhân loại ?
Khóc lấy mền-day khóc lấy tiền.... !

Tài-tử với giai-nhân

Một chàng rất tài tình, nổi tiếng trong các xóm Bình-khang, chỗ nào cũng gớm mặt cả. Anh ta cũng tự khen mình là tay bợm, thường vẫn khoe :

« *Bạc tình nổi tiếng Hồng-lâu.*
« *Mỗi đêm hát quít một chầu mới nghe.*

Vừa rồi gặp một cô... quen thói vãy-vùng, tán tỉnh lấy cả hoa hột xuyến rồi rẽ dây cương mất. Được ba hôm tình cờ cô ta bắt gặp, anh chàng giở ngón sô-kèn cười cười nói nói :

— Hê may-mắn mà đẻ con trai thì ngày sau đặt tên nó là « Bợm » nhớ...

— Vâng, cái kỷ-niệm của em trao cho cậu xin đừng chờ quên.

— Kỷ-niệm gì ?

— « *Yêu nhau kỷ-niệm cho nhau,*
« *Hê khi đi đứng thì đau kêu trời !*

Thổi kèn

Cậu bé lên độ sáu tuổi đứng cửa, chợt thấy một toán lính đi tập kèn gọi em ra :

— Em ơi, ra đây xem lính hút thuốc phiện...

Ông bố nghe thấy, cũng cho một cái vào giữa sọ măng:

— Ai bảo mày nói thế ?

— Con thấy đẻ vẫn nói với bà rằng : Thầy xuất ngày chỉ thổi kèn...

Vạch áo cho người xem...

Hai vợ chồng bất-bằng nhau, cũng vì ông độ này không được no say như lúc mới làm bạn với bà, tức giận quá, ông kề xấu :

— Tôi nghĩ cái thân tôi không bằng thằng đầy-tớ... thương thay cũng một kiếp người...!

— Nay im ngay đi, đừng vạch áo cho người xem lưng nữa, bởi trước tôi trót dại với... cho nên tôi mới biết đến ông sáu ; chẳng qua thiên hạ nó cũng tham cái... lồng sơn son, hám giầy ban áo sa để diện, thèm bánh ngọt để hâm...

— Thôi không phải kề... tôi cũng muốn tìm cách lánh mặt trần cho xong...

— Phải tìm đâu xa, đấy một hộp sắn đấy, cho mua vài xu giấm thanh nữa... khốn chỉ sợ lúc ngáp dài thôi, còn nhớ những lúc nào kề :

« Rô cho vài giọt kẽo người thác oan ».

— Nuốt sống cả chén mài... cũng chẳng đủ... nữa là để tự tận.

Biển lận mà vẫn sang

Một cậu con nhà cự-phú hay học-đòi làm sang, cả đến dáng đi bộ đứng, muốn được như bậc văn-nhân, lời ăn tiếng nói, ước được như tay văn-sĩ, nhưng chỉ hiềm vì một nỗi đặc can mai mà lại biển-lận lạ nhường ! Hôm nọ rủ mấy ông bạn đi nghe hát, mới bước vào cửa, cậu ta hỏi :

— Có phải nhà em mới sơ khai, tôi văn kỳ thanh rắng em nỗi tài sắc một thời... Như mà từ khi em xuất sinh, xuân thu đã mấy lần thay đồi ?

Cô Kim hiểu lầm, tưởng cậu ta có ý nhạo báng I
thay đổi... phòng mắng lần rồi; căm lầm, đến khi uống
rượu, hãm :

« Đói ta chọn đá thử vàng,
Vàng thời hiệu mà thử bằng đá ong;
Minh thê non sông..»

Vừa dứt câu hãm, thấy cậu vùng-vắng đứng lên đòi về
rồi gắt mắng :

— Cô đừng dở cái cách... trầm-ngữ lạc-nhạn (tức là
xuyên-tâm đó) với tôi, tuy mặt tôi tồ ong thực, nhưng
tôi là con nhà bồ-kinh, danh-giá có, tiền bạc nhiều...

— Việc gì thế ? cậu đã giận em Kim hẳn... sang chơi tôi
hỏi... đã ba tháng nay còn hai chầu rượu chưa chi...

— Kìa chào chị Ân... Nay đừng đùa thế, đưa mũ đưa
áo đây... người ta là bậc danh-giá mà...

Ra xưa nay cứ gần tàn chiếu rượu thời cậu hòn cùng
giận đề khỏi chi tiền cho chị-em, đâu có dở bài
bảy lột cậu, thời cậu đã mèo từ nhà mèo đi, là
thắng bộ-tịch rất bần-thủi gần phải quăng đi ; không
tốn phí bao nhiêu mà cũng được tiếng ăn chơi !

Cúng kem

— Kìa bác ! độ này đã phá-giới.. ? Ra đây tôi hỏi thăm :

— Anh thấy tôi đầu tang tóc dài lại đi hát, anh lấy làm
lạ chứ gì

— Thực thế, nhưng bác đợi khăn cho ai đấy ?

— Ông cụ thân-sinh ra tôi.... vừa mới mất được mươi
hôm nay.

— Văn-minh thực !

— Tôi vẫn biết thiên-hạ họ... còn thiếu cái trước giờ
tận tên ra nữa thôi, nhưng bởi ông tôi có đi lại cho rằng

phải xuống đây cúng kem trong độ.....

— Tam-niên vô-cải, đó là hiếu ! nhân-tiện đây xin chia buồn cùng bác...

— Vào đậm một lúc đã...

— Thôi, xin để bác cúng kem.

Thật là đại

Đã hơn một năm ông chỉ say mê cờ bạc trai gái chẳng nhìn nhận đến bà. Hết tiền trăm đến bạc chục, bà chiều mãi cũng xót ruột, phải mượn miệng Thánh mà khuyên ngăn ông, lại có ý muốn cho ông mắc nghiện để cho khỏi đi chơi nhảm. Một hôm làm lễ tam-phủ, lúc bóng Chầu-Bà làm việc, phán rằng :

— Thằng trương-gian kia, sao mày làm khổ đồng bà ?

— Dạ, tẩu lạy Chầu-bà, đánh chữ đại xá cho người trần mắt thịt, làm có lỗi có...

— Bà về bà tẩu đức Vua-cha cho mày.

— Ngài ngoảnh đi con đại, ngài ngoảnh lại con khôn, nhất tội nhất xá, vạn tội vạn xá, A-di-dà-phật !

— Thằng trương-gian kia bà bảo mày hay....

— Dạ, tẩu lạy Chầu-bà, ngài sinh phúc xá tội cho đồng tân linh mới...

— Hút say tội ít, không say tội nhiều ! Phải hút thuốc nha-phiến nhé ! Hút nhiều nhé ! há ! há !

— A-di-dà-phật !

Lập tức ông sabin ngay ngọn đèn pha-lê để đốt ả Phù-dung, tiêm bạc hộp ngà rất là sang. Lúc mới nghiện, bà lấy làm mãn ý lắm. Được ít lâu, ông xơi quá, nào nhà nào ruộng, vườn ao trâu bò vào trong lọ cả, đến nỗi ông thành ra một anh vô-dụng. Bà mấy phát phiền, chẳng còn than vãn thở dài sao được nữa, Thật là đại, đại cay đại đắng j!

Tôn kính xắng

Hai anh ngồi đánh chén, nói chuyện đời. Một anh ta-thán về phong-hóa suy đồi, có vẻ căm giận lắm.

— Trò đời thấy lầm cái khả-ố quá, thiên-hạ họ tung bốc nhau quá đáng : như hôm nọ nhà-tôi gọi thầy Lang một lời đốc-tờ hai lời quan-lớn, nịnh hão để chữa cho « ông ỷ » tôi nuôi để thờ thánh....

— Thôi bác xơi cạn chén rồi đi nghỉ, công đâu mà căm tức việc đời ; bác gái tồn như thế cũng chưa bằng bác tôn kính con lợn là « ông ỷ », thế con cọp gọi là cụ ! Nay còn có anh chử nhất không biết mà cũng được gọi là quan lớn Hán...

— A thằng này mày chể cả ông thân-sinh ra tao à....
Này ông bảo từ đây thời chừa....

Chưa nói dứt lời, tay vớ ngay chai rượu rện liền, vỗ cả đầu bạn hiền ra.

Khi phải lên sở Cầm, ông đợi hỏi đầu đuôi tại làm sao ngộ rượu mà đánh người ta ? Anh ta thuật cả lại :

— Bầm quan lớn (ấy tôi bầm là vì ông thay mặt luật pháp) bầm quan lớn có câu chuyện thế mà anh ấy nỡ chẽ nhạo ông sinh ra tôi....

— Chính anh có ý nhạo báng thiên-hạ ; anh ngu anh gọi con lợn là ông, con cọp là cụ ; còn thiên-hạ họ tung bốc nhau có hại gì đến anh mà ghen ghét hão ; tôi gọi anh là người rừng, người núi.... nộp phạt rồi cho về...

Chứng buồn ngủ

Trời nóng nực, một nhà văn-sĩ « se minh », mới gà gáy đã lại đập cửa nhà ông thầy thuốc, vào khai bệnh :

— Ngài tha thứ cho, tôi lại sớm có ý đề nghị xem được kỹ, vì bệnh của tôi rất kỳ dị....

— ....!!

— ... tôi chắc rằng ngài phải biết tôi, nếu không cũng đã biết tiếng. ... tôi là nhà văn-sĩ đã soạn nhiều tiểu-thuyết .... tự-nhiên tôi phải cái chứng buồn ngủ lầm, tôi lấy làm lo sợ, một tay viết sách như tôi, tất-nhiên cái tinh-thần lúc nào cũng phải «nhanh nhẹn» luôn luô̄n mới được,

Thầy thuốc nghe chán tai, ngáp to, rồi nửa nạc nửa mỡ:

— Nếu văn-sĩ muốn khỏi chứng buồn ngủ, thi bao nhiêu những tiểu-thuyết của tác-giả, đừng nên đọc lại nữa.... tôi thấy nhiều người đọc tiểu-thuyết của văn-sĩ đều bị chứng ấy cả.

Không giống tí nào

Có khách vào chơi, chủ nhà muốn khoe con vẽ giỏi, chạy lên gác, dùng-dùng lấy bức tranh treo trên bàn thờ.

Vợ thét :

— ĐIÊN ĐẤY À ? Miệng ăn mắm ăn muối, sao lại hạ bức tranh xuống, vừa mới làm lễ khai-cuồng xong . . .

— Lấy để cho bác ấy xem . . . Bác xem, đấy cháu bác vẽ thực là giống Quan-Công như in, kém gì tay danh-họa !

— Đẹp lắm ! tôi không biết có giống không, nhưng bộ râu không dài quá rốn . . .

— Cháu vẽ vào lúc Huê-dung-tiểu-lộ, hóa râu ngắn mất một ít . . .

— Tối hôm qua tôi mới túc, thật là phí tiền.. Bác tính Trương-Phi không giống tí nào, cả tiếng thét cũng không phải tiếng Trương-Phi . . . , tiếng khàn-khàn.

Vợ ngồi nghe phì cười :

— Lũ già . . kép đóng vai Trương-Phi nó đau cổ mới khỏi... nhưng mà ai biết mặt Quan-Công mà ai biết tiếng Trương-Phi ?

Thằng bếp lo xa

— Thưa thầy, con xin về nhà quê để làm ruộng.

— Mày nói là, bỗng chốc xin thôi, chẳng nghĩ đến tinh thầy trò đã bảy tám năm trời... thôi thôi tao hiểu rồi, tại hôm nọ cô mang vợ mày cho nên mày hờn mát, vả lại từ ngày mày mới lấy vợ tính nết cũng thay đổi lắm....

— Thưa thầy, thầy nghĩ thế thì con oán ức lắm, con xin mang vợ con về học làm ruộng thực...

— Thằng ngu dại, để vợ mày ở đây hầu hạ cô có phải học được những điều lẽ-phép không...,

— Thôi con lạy thầy, học lẽ-phép của cô thời có ngày con khỏe, gần mức thi đen...

— Thế mày cho vợ tao là ...

— Thưa không, cô con có giáo-đục cho nên bêu xấu mẹ chồng sỉ nhục chồng coi là việc thường, cơn ghen lèn thi phạm cả luân-thường đạo-lý ; thầy không nhớ, cô vẫn tự khoe cô đẹp hơn người, đến nỗi trước khi làm bạn với thầy có đến bốn mươi hai người biết...

— Thôi mày đừng nói nữa, tao vẫn biết tao khỏe sở đã lâu.

— Tại cái lỗi không biết dạy con từ thuở còn thơ, dạy vợ từ thuở bơ-vơ mới về...

— Thằng bếp ra khỏi cửa, thầy nằm vắt tay lên trán nghĩ thầm :

— Rồi nó được sung sướng hơn mình vì nó biết ló xa.
Ra bất cứ hạng người nào phải có giáo-dục mới nên người;
tài làm gì, sắc làm chi, cái nết đánh chết cái đẹp!

Đỗ biết nghề gì?

Ba cậu ngồi chơi hỏi nhau về sau làm nghệ-nghiệp gì
được sung sướng.

Cậu A. — Tôi thấy thầy tôi bàn với mẹ tôi chỉ cho học
ít lâu nữa thôi, rồi phải kẽ lấy cái nghề cho vay..., tôi khó
nghĩ quá, tuy cho vay nặng lãi chóng giàu thực, nhưng thiên-
hạ họ... kêu tợn...,

Cậu B.— Mẹ tôi bảo chẳng cần làm gì, cứ gá bạc nhà lấy
hở, chóng phất lẫm, tha hồ diện : đi ô-tô, hát nhà-trò, uống
sâm-banh..., ken cờ sồi hả! (quelque chose).

Cậu C. — Tôi không biết làm gì được, chỉ nhớ lúc thầy
tôi hấp-hối gọi tôi vào trong phòng dỗi lại :

— Con ơi học lấy nghề cha! Một đêm tồ độ bằng ba
năm làm.

Tôi không hiểu, đỗ các anh biết là nghề gì!

Hai cậu kia đưa mắt nhau, tuy hiểu ngầm là nghề ăn
trộm, nhưng nín lặng không dám nói.

Kiều lấy

Đêm thanh vắng, ở xóm Bình-khang lắng tai nghe tiếng
đàn chen tiếng phách, sao lại có tiếng khóc sụt-sùi. Ra
quan-viên đá cò đầu, chỉ vì chị-em không chiều mà lại quá
lời. — Có nhà văn-sĩ vừa đi tới nghe rõ đầu đuôi câu
chuyện liền kề :

« Trước còn trăng gió sau ra đá v.... ặng. »

Đá văng

Ở dưới xóm chị-em còn nhớ câu chuyện vì chị Nhật không chiều lòng anh Đốc, để anh giận, đá chị đến nỗi chị phải sụt-sùi lúc đêm khuya. Tức là :

« Trước còn trăng gió sau ra đá ....văng. »

Đã lâu ngày, cơn giận đã nguôi, lòng yêu lại thăm, anh Đốc ta lại xuống hát. Lúc uống rượu, chị Nhật hăm :

« Từ phen đá.., biết tuổi vàng,
Lỗi thề thôi đã phu-phàng với hoa.
Riêng giận trời gia..»

.....

Vì lòng âu-yếm hay sơ-hãi như « sơ làn cây cong » ... thế nào không biết, chỉ biết hôm sau anh Đốc chỉ ...rộng lá nhường !

Thưa ông Kim-Xuyên

Ngô-Báo ngày 25 này, chàng kể lại truyện một quan-viên đá văng cô đầu, nay lâu ngày, cơn giận đã nguôi, lòng yêu lại thăm, lúc quan viên lại xuống hát, cô đầu ấy lại nưng cốc rượu mà hăm hai câu... song tôi có lòng yêu cô đầu ấy và qui quan-viên ấy, xin cho phép tôi tập lại câu hăm ấy cho đủ 4 câu như sau này :

« Nỗi niềm tưởng đến mà đau,
Thưa rằng : ai có muốn đau thế này !
« Lỡ chân » chót đã vào đây.
« Dừng chân » gạn chút niềm tây gọi là,
Có việc chi mà. » — Cô-B.

Kính cô B

Câu chuyện « đá văng » lại nhắc lại. Âu-yếm hay sơ hãi.. không rõ. Chỉ thấy quan-viên chi rộng. Được năm bảy hôm, quan viên xuống chơi, thấy nhà vắng teo, đèn tù mù, cô-dầu nằm trong phòng... Hỏi can-cớ gì ? cô đưa tay chỉ một lọ thuốc (bach-trọc ban-miêu . . .), tay chỉ vào tờ « Ngọ-báo » hôm 30 Mars có bài tập Kiều của cô B .

Cô-dầu thở dài rồi kẽ . . . tiếng lên tiếng xuống như than như oán :

« Lỡ chân » chót đã vào đây :

Không dung chí có trò này chuyện kia.

Hết nạn » ấy đến « nạn kia »,

Đã dor bụng nghĩ lại bia miệng cười,

Thưa rằng : đừng lấy làm chơi,

Yêu nhau thì lại bằng mười phụ nhau.

Cang nghĩ, nghĩ càng đau ! »

Cứ trong ý-tử mà suy, tôi chắc quan-viên kỹ-niệm cho chút . . . tình mà sinh bệnh không rõ Bà chỉ có nghĩ như tôi, có cái ý kiến hép-hòi ấy chăng ?

Kiều lẫy

— Đã ai được nghe Khách lẫy Kiều chưa ?

— Khách kẽ được Kiều lẫy ? khâu nhỉ !

— Năm ngoái chú Bá-Chín vào nhà thương chữa ghẻ, sáng nào họ cũng lấy bàn chải tre kỳ cọ bắt máu tươi....

— Chú ấy sang đây mới ghẻ-lở....?

— .... đến năm nay cũng ngày ấy tháng ấy chú lại vào nhà thương, cũng tưởng xin thuốc, có người hỏi:

Lại vào chữa bệnh đấy hở chú ?
— Cái này ngộ khỏi đã lâu mà....
— Thế chú đi đâu đấy ?
— Cái này... nhớ nơi kỳ.... kỳ ngộ vội dời chân đi lơ...
ngộ cũng biết kể Kiều a-lam.

Lấy kiều

Hai vợ chồng cùng « nằm nghiêng », lại được ông bạn
cũng « bếp tai ». Thực là thanh-khí nhẽ hẵng. Có được hai
đồng cân thuốc mỗi người vài điếu. Lượt xái nhất... lượt
xái nhì... tàn rồi đến lượt xái năm mà ông bạn cứ hút
mãi, chủ nhà nằm nhìn thấy bạn nạo quá tay, không nỡ
nói.... thương cái tàu kề vài câu Kiều.

« Người mà đến thế thì thói !

Đời cái tàu cũng là đời bỏ đi. »

Vợ ngồi đấy, tai nghe ruột sót bời bời, tiếp luôn :

« Người đâu gấp gỡ làm chi,

Trăm lần nạo mãi, còn gì hay không ? »

Bạn cứ nạo, nạo rồi thò ngón tay út vào trong cái điện
tầu, thấy lủng-cứng còn xái đáp lại :

« Ngôn ngang trăm mối trong lòng,
Nên cho tí rượu vào trong mới tình ! »

Lạ thực ! cho nhau tiền bạc không tiếc mà đánh vãi hay
nhường bạn vài điếu, thì lấy làm chua xót lạ nhường ! —

Xấu-hỗ

Từ lúc làm lễ tơ-hồng xong, chú-rê không dám bén
mảng đến phòng cô đâu. Hai hôm, ba hôm.... bảy
tám hôm, lạ thực ! Không hề động.... phòng. Có

trò-chuyện bông-cợt, nhưng chỉ ban ngày thôi. Tối đến, thấy tân-lang sụt-sùi. Cô đâu bạo-dạn rồi, nhưng vẫn không hiểu ra làm sao. Lấy chồng thế này thì không phải... như lời chị em bạn gái..... nói chuyện. Muốn hỏi, chết vì nỗi thận lời! Cầm bút tập kiều gửi cho bạn, họa may có thể khám phá cái bí-mật này chăng :

— Thưa chị, đương vui mà buồn.

Từ ngày về nhà chồng, nhưng vẫn còn như ở nhà mình

« Khi về bỏ vắng trong nhà,

Mới về có việc chi mà động dung.

Hở môi ra cũng thận thùng.

Tin sương luống những rày mong mai chờ.

Buồng không lạnh ngắt như tờ,

Nỗi niềm tâm sự bây giờ hỏi ai. »

Bạn lấy chồng đã lâu, đoán già: Một là chú rể xấu hổ... Không phải, ngoài ba mươi tuổi đầu rồi, thôi.... thôi, vì bệnh xấu-hổ đáy mà

Kiêng rởm

— Ta thường có thói hay kiêng tên, thế mà lại lầm kẻ thấy người quyền to chức trọng, kiêng cả phàm-chức nữa, kiêng rởm! phàm-chức thì kiêng thế nào?

— Như ông án, ông thượng, họ kiêng họ gọi là ông « Yến » ông « Thượng ».

— Ấy cũng như chị em ca câu « Đêm xoang bà ngoại » liệu ai có hiểu không?

— Đêm xoang?

— Ấy kiêng đáy ạ! đọc tránh đi không dám đọc « đêm xuân bà nguyệt ».

Mấy con yêu

Hai cánh tài-bàn mợ cả bị « dì cắp đất » thua to. Xưa nay mợ ham mê cờ bạc vẫn hững hờ với cậu, nhưng chuyến này phải hú-hí chiều chuộng cậu chẳng qua thấy trong hòm của cậu còn một quán giấy bạc to bằng cái bắp đùi, mợ đã có ý để nắt vào đĩa lầu, thau được may ra để gõ lại, nhưng chờ hè cậu có bỏ quên chia-khóa bảo giố. Vừa gặp ngày tuần tiết, nhà thờ điện, mợ được dịp cậu đi vắng thi-hành cái kế lấy tiền, liền gọi cung-văn về để hầu bóng, khi bóng cô về làm việc phán rằng :

— Nhà này có một vật nó đã thành yêu tể ! tể ! (thường các cô nũng-nịu hay nói ngọng) muốn cho Em cứu cho qua khỏi tai nạn thời phải biết đến Em... hay là chê em bé bỗng....

Một bà hầu khẩn áo khẩn rằng :

— Tẩu cô, cô bé như bé hạt tiêu, cô chỉ sòng, sòng cạn, chỉ núi, núi tan; chỉ ngàn, ngàn cháy; cô ra tay cứu tiêu đồng cho trong cửa trong nhà được bình an vô sự.

— Tế !.. tế .. Em bão phãi nghe nhẹ, phãi phá cái hòm kia ra.

— Tẩu cô, để cho đi lấy chia-khóa đĩa.

— Phá ngay ra, đập vỡ tan rã ..

Cả nhà sợ hãi phải lấy dao bồ cái hòm, đến khi mở ra chỉ thấy bốn con nhất-vạn nhất-sách, thang-thang, ông-lão, hai cái roi mây với vài thước thừng.. Tự nhiên bóng cô thăng ngay mà đồng cỏ thời ngã lăn dùng ra, ngất..., lúc tỉnh dậy mợ-cả thấy cậu đứng nhìn vừa cười vừa nói :

— Ăn mắm ăn muối ngài đánh chữ đại xá cho, thật là mắt thánh, ngài cho biết mấy con yêu nhưng không bảo cách trừ tà, à quên trừ yêu ấy... thật là ngài độ lầm đấy !

Dì thằng Cuội

Hôm nọ bà tòng bước thấp bước cao ra thăm cô tiều-thư theo học tại Hà-thành, khi đi đến cồng làng gặp tôi. Xưa nay tôi vẫn biết tinh bà hay khoe của khoe con, tôi hỏi :

— Bà ra tinh hay di đâu mà vội vàng thế?

— Tôi mang tiền cho cháu gái nó học ở trường Cao-đẳng, đi học bảy giờ phi tần quá, mỗi tháng tiêu đến ngót trăm bạc, không kể tiền sắm ăn sắm mặc ..

— Quý hóa quá, sau này bà được nhờ về cô em đấy... nhân tiện tôi cũng ra có việc, bà cho tôi đi cùng cho có bạn.

Ra đến nơi, cô nữ học-sinh con bà tòng thấy tôi chào, chào hỏi, hỏi rồi rủ mẹ với tôi đi chơi xem thành-phố. Cô có ý khinh chê tôi vẫn còn hủ lậu không dám cho con gái ra khỏi nhà... khi đi qua cửa một tòa nhà to đẹp, bà mẹ hỏi.

— Đây là một sở gì mà to lớn thế?

— Thưa mẹ, con không biết...

Hỏi người đi qua phố thời người ta bảo là trường Cao-đẳng.

Tôi thấy bà mẹ thay nét mặt có vẻ thiện, tôi phải nói:

— Cô em học hành chăm chỉ quá có lẽ quên cửa trường chờ gì !

— Thời bảy giờ tôi mới rõ, nó vẫn nói khôn nói ngoan với tôi để lấy tiền theo học... bọn ăn chơi. Cao gì cao-lâu, nó đi học tập ở các cao-lâu, với các công-tử bột....

Tôi nghĩ thăm : « Nếu thằng cuội được tiếp chuyện mấy ô này tất phải tòn vào bậc cô bậc di. »

Câu chúc tết cầu lợi

Hai cậu bé nói chuyện tết, một cậu có vẻ khoe của :

— Thầy tôi đi lễ tết bằng ô-tô. Ai vào nhà tôi cũng mời người ta một chai xâm-banh con, với đốt một bánh pháo tráp lớn. Khi người ta ra, tôi chúc thầm cho các người ấy : năm nay phải lên mạn ngược.

— Thế người ta ngã nước thời sao ?

— Có thể, bán thuốc ngã nước mới đắt, mới có tiền...

— Tôi như anh, tôi chúc cho họ nghiên cả.

— Sao vây ?

— Vì thầy tôi buôn..., thuốc ngang ...

Như người nước Tề

— Đêm nào cậu cũng đi, một tuần-lẽ đi cả 7 ngày, chẳng đi cờ bạc trai gái còn đi đâu ?

— Nay ông này rủ, mai bà kia mời, tinh những chỗ vì nể danh-giá cả, không lẽ từ chối...

Vợ còn ngờ, tối hôm sau đi rình, thấy cậu vào tiệm có biển đề R O, lê-la hết bàn này sang bàn khác, vơ vét xái xảm. Lúc ra cửa, vợ túm ngực :

— Cậu như người nước Tề ngày xưa, cứ ra bãi tha-ma nhặt xôi thịt người ta tiễn trùng, rồi về nói khoác với vợ. Về đây...

— Buông ra.. người ta cười...

— Hôm nay ai mời... bà nào ? Bà « ả-phiền » có phải không ?

Tiếng đàn canh

— Cũng tiếng gọi là kép, thì cụ tú kép ai cũng kinh trọng, mà cụ kép đàn ..

— Kép hát ấy à ? nhưng lăm tay kép đèn nỗi tiếng.....

— Đáng giận lăm thấy quan viên không chi rộng lần sau gặp mặt chỉ vặn trực-dàn... kiệt kiệt...

— Phải đấy, rồi cứ cầu đứt dây đàn luôn..,

— Còn những lúc đêm khuya vừa dứt tiếng nhỏ to với « chị em », cụ kép đang ngủ — sao mà thính thế ! — ngồi nhồm dậy vờ ngay cây đàn... phưng phưng ... dạo ngay khúc « thiết nhạc »...

— Sẵn dùi .. trống đấy « chát » một cái có được không ? !

Lúc bị cúng bị

Bác thầy cúng nói chuyện với ông Lang :

— Vợ chồng nhà ấy hưu sinh vô du^ở, tôi đã cố làm bùa cho, thế mà lần này sinh được một đứa đặt tên rất xấu...

— Tên đặt là gì ?

— Đặt tên là thằng Chó ; lúc tử, chó cũng tử..

— Chẳng khác nào như tôi tay làm thuốc mà đến lúc....

— ? ? ?

— Đến lúc cúng bị bạch-trọc, ban-miêu, huyết-dạ.. như ai. Con trùng...

— Hay tôi làm cho đạo bùa...

— Không... trùng này là con vi-trùng bệnh Xấu-Hồ, đến Thánh cũng chịu, huống chi là bùa với bèn !

Của « hồi-môn » lạ !

Độ ông cưới vợ cho anh cả, tôi lại đi vắng. Tiếc quá...

— Có ra gì đâu, ấy con ông nọ cháu bà kia mà...

— Hai vợ chồng tốt đói đấy, cô con gái nhà giàu chắc của hồi-môn được nhiều.

— Của hồi-môn... phải của hồi-môn được của rất lạ !

— ???

— Cưới nó tháng bảy thì đến tháng chín đẻ, đứa bé tóc đỏ như râu ngô, mắt xanh như mắt mèn, đầy của hồi.. đấy.

Cái hơn tiền bằng bã

— Anh gì.... độ này không thấy xuống, người vui tính nhỉ.

— Từ hôm có người đe hẽ còn diễu cô đầu nữa cho một bài... thời không thấy mặt nữa, sáng hôm nay hắn gửi cho tôi mấy chữ :

« *Làng chơi ai đó hồi này ai,
Tôi hỏi : chơi hoa dê mấy người...
Chỗ xóm Bình-khang nhiều cái tục...!
Nên đem phô diễn để cười đời !* »

— Hay là có ý nghi cho tôi xui người đe... làm mình ở giữa thiệt...

— Có lẽ cũng bởi thế mà độ này trên tờ Trung-bắc không thấy « *hai-dàm* » đến chị em nữa ; chị em mình cũng phải có người bênh vực, mà cãi cho về điều xấu. Chị cho tôi quen biết với người ấy ở đâu thế ?

— Chị lại chực tranh... của tôi...

— Không đời nào... Người ấy mình phải tôn vào bậc « *thầy kiện* » của chị em mình...

— Nếu muốn biết lê... cầu Ngọc-sơn.

— Chị lại xuyên cả tôi, sao chẳng bảo tôi vào chùa Đồng... Lợi nhân thề...

— Tôi nói thực mà...

— Hết hôm nào hắn xuống, chị cho gọi tôi, tôi hãm cho một câu :

« *Được như lời thề là may !*

Nghề này phải gọi ông này... Trang-sư... ư... ư... »

— Nay như mà người ta bệnh vực cho, rồi lấy gì đèn ngài được ?

— Thiếu gì cách... biếu một chầu.

— Người ta thèm vào...

— Biếu cái hơn tiền bằng ba vây.

Như sét đánh

Anh Bếp học-tốc chạy về nhà vừa thở vừa gọi... Vợ ở nhà trong hoảng-hốt ra mở cửa hỏi :

— Cái gì thế ? làm sao...

— Mợ ơi... sung sướng quá, phen này...

— Vừa mòm chứ... trúng số à ?... bắt được lọ vàng á ?

— Cũng không sướng bằng, tôi muốn kêu to.....
sướng lắm trời ơi ! Nhà-nước mới giảm...

— Giảm thuế à ?

— Giảm giá thuốc-phíện, phen này tha hồ... Chưa
dứt lời Bác-Hai đương đứng cửa bêa hàng xóm ngắt

đi, ngã quay xuống đất. Lúc tỉnh dậy, vừa khóc vừa mếu :

— Thuốc ti hạ giá... hi hi... thuốc ngang của tôi... hi hi... ai mua nữa. Tôi được tin như sét đánh... hi hi.

Trăm hoa đua nở

— Nay bác, hiệu xà-phòng, hiệu thợ cao, hiệu bán bàn chải... kiện bác đấy...

— Tôi buôn bán gì mà thưa kiện tôi ?

— Vì lâu nay bác không dùng đến xà-phòng, ế hàng cho nên họ kiện. Thực tình bác ăn ở bần thiểu lầm : tóc đẽ dài, răng đẽ... cắm tăm được, miệng nói hơi thở ra... như trăm hoa đua nở :

— Tôi vẫn biết trái phép vệ-sinh, nhưng vì tôi có bụi... tang chế còn làm đóm gì nữa.

— Như thế là đẽ làm gì ?

— Đẽ tỏ răng lúc nào cũng nhớ đến bố mẹ đã khuất núi, trong ba năm thế là hiểu...

— Chẳng qua bác chỉ hiểu bề ngoài, nếu thực là hiểu sao vợ cả đẻ đầu năm, vợ lẽ đẻ cuối năm.

— Khốn lầm bác ạ ! Bác tinh... kiêng mãi. kiêng mãi... được vài tháng đầu :

« Lại càng thảm-thiết, khát-khao,
Bên tình, bên hiểu, bên nào nặng hơn. »

— Khen rằng : Hiếu-tử đã nêu... Nay chõ anh em tôi nói thực, hiểu tại tâm, nên theo phép vệ-sinh, kěo xấu mặt ! Hôm nọ bác lại chơi, lúc về tôi đánh oẹn đầy-tờ...

— Sao vậy ?

— Tôi tưởng nó bỏ ngỏ lợ~~ợ~~ mắm tôm».

Chuỗng hư-danh

Loài Khỉ cử đại-biểu lên kêu với Thồ-công, đệ đơn trình :

« Xin lượng trên soi xét : cái tiếng kêu, cái dáng, điệu của loài chúng tôi là tự Hóa-công bẩm sinh ra thế mà người ta hễ nhắc mang hay nhạo báng nhau thì cứ đọc tên chúng tôi ra, như vậy cả loài khỉ mất danh giá. »

Thồ-công phì cười mà rằng :

— Rõ chúng mày đã khỉ lại hay làm trò... trò... người. Bước !

Khỉ tuy phải quở nhưng có vẻ vui mừng lắm, vội vã gọi cả đàn ra bảo :

— Lượng trên xét cho rồi.... ngài mang ta hay vẽ trò người. Ta nên biện cái lẽ rất to.... Sung sướng quá ! Vẻ vang thay ! Ngài ban cho một lời như cởi tấm lòng...

Thồ-công nghĩ thầm :

— Đến như người, kia lũ công-tử bột, tiêu-thú vôi chỉ muốn được như tây-dầm, lắm anh chịu mất tiền của để chuỗng lấy chút hư-danh. Trò khỉ thật !

Ngậm đắng nuốt cay

— Anh ngược mời về có phát tài, cho anh em một bữa nào ?

— Càng mạn ngược lại càng hạ giá, ăn thua gì... cơ đồ hỏng mất !

Vào đây làm vài khói đã... làm đi, tôi vào trong này một tí..

Chủ nhà để khách đấy, vào nhà trong một tí (gọi là một tí nhưng mà... ít ra cũng 20 phút, còn lạ gì cái sự tiêu hóa của nhà năm nghiêng nữa) ! đến lúc ra thì bạn đã đi rồi, thuốc cũng hết rồi, phát khùng ngay :

— Chó quá, không biết ngượng, vét sạch... Con này mày nắm đây không biết giữ à? Rồi ông cho ăn nhiều .. ăn.. nhiều.

Oảng.... Oảng... Giận đập con chó dưới gầm giường.
Vợ phì cười nói mỉa :

— Con vẹn bị đánh oan ! nó ăn bần nhưng mà nó biết giữ nhà, lầm anh ăn ngon mà không biết giữ.

Anh chàng làm lơ, kệ :

« Tình cảnh ấy nước non này !»

Tay nhặt xái xảm cho vào mồm, ngâm lúng-búng ; tay rót chén nước để chiêu.... rồi lấy lưỡi vòng quanh môi, đánh đáo lưỡi đánh tắc một cái ngâm :

« Nghe ra... ngâm đẳng nuốt cay thế nào !

Lầm chữ

Hôm nọ tôi ngồi ở phòng khám-bệnh của một Bác-sĩ, được nghe mấy người lại xin thuốc, nghĩ mà phì cười...

— Được nghe chứng bệnh xấu chứ gì ?

— Nào có thể. Có người xin thuốc cho đứa bé tự nhiên bụng bành chướng...

— Họ thích dùng chữ Hán, chết vì dùng sai...

— Lại có người... kẽ bệnh : cái tiền đồ...

— Ấy cũng như một chị chàng xin quẻ thê, không

rõ người ta đoán cho thế nào, về bảo chồng : « Này liệu đấy, tôi xin thế, thánh dạy phải liệu, không có bị *âm thiệt*, có một phụ-nhân nó bắng mặt ..

— *Âm thiệt?* uổng lưỡi là nghĩa gì ?

Anh chàng xám mặt, tưởng vợ biết truyện, vì bắn mới lấy vợ lẽ để một nơi, ngày nào chẳng... *âm thiệt...*

— Thế làm gì có chữ ấy ?

— Tại chị vợ lầm, chính chữ là *khẩu thiệt*....

— Hú vía ! tí nữa ai khảo mà sưng.

— Ấy... còn là khồ về cái lầm chữ Hán.

Đi tàu bay

Cậu cả từ ngày đi học về, theo cách văn-minh chiều chuộng mợ, muốn sao được vậy. Nhiều lần mợ tiếp những người cậu không quen biết bao giờ, cậu cũng không dám hỏi, chỉ sợ mợ bê « Thế tôi không được tự-do à ? » Cái cách chơi bời của mợ. . thời không còn thiếu gì, chỉ còn cưỡi tàu bay nữa. Mợ nũng-nịu.

— Cậu cho em đi tàu bay nhở... em chỉ còn thèm thế thôi.

— Được, chiều hôm nay, tưởng ước ao gì ?

Cơm nước xong rồi, cậu đánh xe (tất nhiên là ô-tô) đưa mợ đi lại nhà ngoài cửa có biển RO, mợ ngạc nhiên hỏi :

— Tôi tưởng cậu đưa tôi xuống Bạch-mai vào sở tàu-bay, sao lại vào đây ?

— Mợ cứ vào, này vài điều... là tơ-mợ n'ur đi tàu bay... có lẽ lại khoái hơn.

— Em nếm rồi, bàn đèn nhà này....

— Hử? sao mơ biết vào đây với ai?

Mấy hôm sau mơ liệu thân... một ngao (1) oan nghiệp, dứt dây phong trần.

Chết oan về tính biền-lận

— Anh có biết ở đời hạng người nào sướng nhất.

— Giàu sang :

- Sướng nhất là người cần-kiệm mà khờ nhất là đứa biền-lận. Hôm nọ thằng Gù chết oan đấy...

— Tại sao ?

— Nó vốn đã giàu lắm rồi, cho vay cầm đồ... lại sai con đi buôn thuốc ngang.

— Bị bắt chăng ?

— Nó nghe đồn làm rằng con bị bắt, thuốc mất hết, nứa tiếc của vừa sơ tịch-ký....

— Sao mà chết ?

— Nó mua mấy thuốc thửng để đêm là tự-vẫn đấy, thế nào đến tối, con về lại có lãi nữa... ra tin đồn sai. Nhưng trót đã phí tiền mua thửng rồi.

— Thế nào ?

-- Tiếc tiền quá, tiền mua thửng ấy, không lẽ vứt đi phí của, nó đem ra nó thắt cổ...

— Khốn nạn ! chết oan về tính biền-lận !

Nứa người của tôi

Cậu Hai thường vẫn hỏi bạn, tại làm sao người chồng đê cho vợ hờ-hững chê ghét, có lẽ không biết chiều lòng

(1) Một ngao thuốc phiện với giấm thanh.

đàn-bà cũng bởi cậu thâm hiểu về khoa tâm-lý học, cho nên cậu hay nịnh hót với mơ, nay gọi «ma má» ơi, mai kêu « qui-phi » ơi... Hết có bạn lại chơi thì cậu gọi mơ :

— Nay « Nửa người quí của tôi » ơi (1)... bảo đầy-tớ pha nước..

Bạn cười ầm cả lên, cậu lại cho là vô lẽ và hủ-lậu. Một hôm đang buổi hầu, cậu về nhà định khoe mơ đeo hoa kim-cương, không ngờ gặp người lạ ngồi trong phòng ngủ đang trò-chuyện... cậu thấy phát uất lên... rồi nghĩ thầm : « Bạn ta cười vì lẽ đây... ra đã lâu ta chỉ còn một nửa người thôi, còn một nửa người kia của đứa khác ! »

Bên hàng xóm có tiếng kè chuyện :

« Duyên kia có phụ chi mình,
Một mình thì chờ hai mình thì sao ;
Sự nay biết tính thế nào ?
Nói ra chẳng tiện, trông vào chẳng dang. »

Rất hay chữ

Anh hàng mã cũng có năm ba chữ, thấy thầy-đồ lại thưa hàng có vẻ khoe ta đây cũng mông-đệ ông Trình Ông Mạnh, liền hỏi :

- Thầy khóa có biết các đồ mã cái gì khó cháy nhất ?
- Nan làm bằng nửa tươi thời khó hóa ...
- Không phải, thầy quên chữ sách, thế thì câu « phụ nhân nan hỏa » thầy bỏ đâu ?

Vợ ở nhà trong chạy ra ngợi khen :

— Nhà rất hay chữ !

---

(1) Ma moitié la plus précieuse

Tính cộng

Kỳ thi sơ-học, cậu học-trò làm bài nào cũng kém quá, thầy giáo muốn cứu vớt, hỏi một câu rất dễ, hòng để cho đáp được, là cho trúng tuyển. Câu hỏi :

- Một với một thành mấy ?
- Thưa thầy, thành ba ạ .....
- Mày điên hay sao, thế nào một với một ... thí dụ một người này với một người kia thành mấy người ?
- Thành ba .....
- Óc thằng này là óc gì ?
- Thưa thầy .... thí dụ thầy với cô .. . rồi để ra em, cô phải là thành ba không ?

Cái lầm to !

Chiều thứ bảy thấy máy mắt. Biết ngay mà... đến tối anh em cho đi hát. Xuống dưới xóm thấy đồn nhà này có cõi-dầu mới, kéo nhau vào. Lạ thật ! Sao lại có người răng trắng nhởn, khăn xộc-xệch, dáng-điệu ngày-ngô, ăn nói ngọt-nghịch, muôn chừng cõi-dầu này mới học đòi ăn vận lối ta ... Người trêu chọc, người chế nhạo làm cho chị-em lúc khóc lúc cười nghĩ mà thương ! Duy chỉ có tôi là ngồi im (nói ra xấu hổ vì cái cảnh che tàn còn rộng miệng cả tiếng với ai !) — Cũng bởi thế mà chị-em thấy có nết-na đứng-đắn hãm cho nghe ;

« Nhiều điều phủ lấy gương,
Người cùng một nước thì thương nhau nào !
Đường xa chờ ngại Ngô Lặc,
Thấy người thấy nết ra vào mà thương.
Tắc lòng cổ quốc tha hương,
Tâm hơi ơi kẻ giữ giàng cho ta.

Phận béo bao quản nước sa,
Nước non lia cửa lia nhà đến đây.
... Kỳ ngộ xưa nay. »

Anh em cười cả lên, khen rằng :

— Ranh thế, làm ra bộ hiền lành... thời càng may, phen này chúng ta được đi che tàn mệt, anh em à !

Tôi nghĩ vừa mừng vì tri-kỷ gặp chàng ít có, nhưng vừa lo vì phải mua bát họ... Thời chết ! có lẽ chị-em lại làm tôi là anh tài... phú rời ! Thấy cái lầm to mà tôi ngưỡng.

Tiễn hối-môn

Hai ông bạn gặp nhau hỏi truyện hết xa đến gần.

— Sao bảo bác sắp cho cháu gái, về nhà chồng ?

— Ấy định đã lâu, nhưng mà thời buổi này bác còn lạ gì, phải có nhiều tiền họa mấy có đứa nó rước con mình đi cho. Đã mấy nơi gần xong rồi lại không xong, sau tôi phải hứa biếu không con gái và cho sáu vạn bạc. Bác tinh như thế còn gì mà chẳng hết nghiệp !

— Xỉa làm hai lần lúc đầu hãy cho trước một nửa.

— Khốn như nửa ấy cũng chưa có... ba vạn...

— Tôi tưởng bác gái thấu gì... thấy biếu ông chồng những nghìn cũng vẫn luôn.

Mợ cháu vẫn sẵn, nhưng tiền ấy để lo cho tôi chút công-danh.

Cháu hóm lắm

Hai bạn gái gặp nhau, nói câu chuyện thân mật :

— Chị chưa biết nhỉ ? tôi ở riêng rồi.

— Tôi tưởng trước kia chị vẫn chê ghét đàn ông lắm ?

— Phải, nhưng mà chỉ có một mình anh chàng này hỏi tôi thôi . . . và lại cũng trót lỡ làng . . . Đây chỉ trong cháu như . . .

— Con bé này giống bố nó lắm.

Tôi lạy chị, nói sẽ chử, không nhà tôi nghe tiếng. Cháu đã biết gọi « cậu cậu », cháu hôm lăm !

— Nhưng mà nó đã biết đích ai là « cậu » nó chưa ?

Câu chuyện ngoại-tình

Hai ông rất đạo-đức ngồi bàn chuyện đời nói đến vấn đề đàn bà ngoại-tình.

— Ngó gấp phải vợ bất lương, bắt được quả tang năm với trai, nên giết người đàn-bà hay người đàn-ông, hay là giết cả hai.

— Có người bắt được vợ hư, liều mình quyên sinh.

— Nếu giết kẻ dâm-phu, thi vợ không hư nữa với người ấy thôi . . . Rồi có lẽ lại hư với người khác.

→ Giết người đàn bà đi thì anh chồng được thoát người vợ hư. Nếu chồng không chịu được nhục, mà quyên sinh thì vợ được tha hồ vùng vẫy.

Có nhà triết-học dưng nghe bàn truyện cũng tỏ ý kiến tất phải là cao thượng khắc-thường.

— Chẳng tội gì mà ra tai tiếng, không đại gì mà phải quyên sinh, cứ đem quyền nũ-huấn mà đọc cho đứa gian phu dâm-phu kia nghe, tự khắc chúng nó phải hổ thẹn mà chết vậy.

Hiểu tại tâm

Bố vợ đau ốm ở trên mạn ngược, chàng rè phải lện lìu hí thích tưng đì hui một tháng. Chẳng may

số cũ đến ngày ăn xòi thịt, nghĩa là chết — phải mang về cất tại chốn quê hương. Trong khi đang sầu-sứa và chờ đợi họ hàng xa gần về rồi mới mai táng, con gái thương xót cha già, khóc-lóc, suốt mấy đêm ngày.... Đêm hôm ấy chị ta mệt quá vừa chợp mắt thiêu-hiu ngủ, chồng sẽ lại ngồi cạnh giường chắc đê bàn định công việc, vợ choàng dậy vừa mếu vừa khóc:

— Cậu ơi, bố tôi còn nằm kia....

Anh chồng lắng ra, vợ nắm tay sụt sùi:

— Tôi nói dề cho sáng chữ lẽ dấy... đâu sao bố tôi cũng chết rồi.

Mấy hôm vô việc, chồng hỏi cho rõ cái làm đêm hôm ấy, chị vợ vừa cười vừa vuốt má chồng:

— Tôi tưởng cậu chực mò vào ..

— Có mặt nào, lúc bấy giờ ai còn tưởng...

— Đã đánh : bố mẹ bú mồm nán niu,
Tôi trời thì chịu không yên bằng chồng.

Trời ơi! Sao tôi yêu thế này.

Mẹ nào con ấy

Tối hôm thứ bảy mát trời, anh Phán tay khoác áo rơi tay, chân đi guốc thêu kinh, liệng qua nhà me Đội lên tiếng :

« Phải đêm em-ả chiều trời,
Sẵn đây ta kiểm một vài nén... »

Một nén là mươi lăm đồng, hai nén là ba mươi đồng. Mẹ Đội hiểu ý, đáp lại :

« Vắng nhà được buổi hôm nay,
Hãy cho ba chục biết tay một lần,»

Anh Phán vào đang lả-lơi trò-chuyện, chợt ngoài cửa có người gọi, bạn của chồng Mẹ Đội vào thăm. Giấu anh Phán vào đâu? Cô con gái me Đội vội vàng đút anh Phán vào nhà tiêu. Khách ngồi chơi đến hai tiếng đồng-hồ, trong khi đó cô con gái giở cái thủ đoạn nặn bóp anh Phán :

- Con phải để ông vào đây.... Không có thì chết.
- Đội ơn cô, đây cô cầm lấy đồng bạc ăn quà...
- Ngộ lõi ra thì con cũng chết.
- Cô cầm lấy năm đồng vậy.
- Khách của me con về rồi ông lên xơi nước.... Sao lại trùm kín đầu thế?
- Tôi lấy cả cô nữa, cho tôi ra về.

Hôm sau anh Phán đi qua cô con gái điếu :

- « Áo tôi trùm kín lấy đầu,
- Vào luôn ra cúi công hầu mà chi? »

Anh Phán nghĩ thăm: « Con này mới có mươi mấy tuổi mà đã biết bóp xu. Mẹ nào con ấy.

Cành kia chẳng phải cỗi này mà ra

Từ khi ông tú quí-thiên chầu phật, bà vợ ở vậy nuôi hai cậu con trai. Già thuở trẻ không có tai-tiếng gì, có lẽ cũng được mấy chữ vàng đầy. Ông em chồng thấy các cháu đã lớn, bàn với chị dâu là bà tú :

- Các cháu đã khôn lớn cả rồi, cũng nên dựng vợ cho chúng nó, có cô con gái ông cứ .. tôi muốn đánh tiếng xin cho thằng hai....
- Không, không, cô con gái nhà ấy đã lừng tiếng ....
- Hay là hỏi cho thằng cả vậy?
- Cho thằng cả .., tùy đấy, hỏi cho nó thi hỏi,

— Lạ thực ! tại làm sao chị không thuận hỏi cho thẳng hai, mà lại bằng lòng xin cho thẳng cả ?

— Thằng hai còn hòng nó nỗi lấy dòng-dối kim mõm ngọc-bội ... chứ thằng cả muốn lấy ai chờ nó cùng mặc ... biết nó là nỗi giống của a' ?

Anh thẳng cuội

— Đã hay sợ vợ hơn Thúc-sinh lại hay nói dối quá thẳng cuội ..

— Người nào thế ?

— Ông bạn tôi, sợ phải chiến long, hẽ đêm nào không đi rủ người về đánh bạc lấy hờ, thì đêm ấy bị năm nhà ngoài uống nước lã...

— Sao lại uống nước lã ?

— Vì hắn nghiệp uống rượu vang và thích hát nhả trò... ấy chỉ có hai tật ấy thôi. Hôm nọ hàng xóm có kỵ, hắn bắt chủ nhà cho gọi hát, vừa cất trống tom... tom, chao ôi ! có đâu chẳng thấy đâu, lù-lù sú-tử vào múa mãi...

— Còn thể nào là quá thẳng cuội ?

— Lúc ăn tiệc, no say rồi — chắc cụ cậu muốn làm nũng — về khoe : « mình quá nè xơi vài điếu phiện, say quá ».

— Chắc vợ ưa lắm nhỉ ?

— Không biết, mai thấy mồm yếu, nom như mom, ai hỏi hắn cũng khoe : « Hôm qua tôi đánh « boxe » (1) gấp tay vô-địch bị mấy quả quai-hám gọi là « hurt » (2)

(1) Boxe : đánh võ.

(2) Hook : đấm móc lại.

mạnh quá phải « *nốc ăn út* » (1) ngay.

— Cho ngồi nói chuyện với thằng cuội chắc nó phải gọi bằng anh !

Đại ngôn

Ba anh cùng đi một chuyến đò dọc, cũng là tình cờ không hẹn mà nèn, cùng đi tìm thầy để học nói khoác. Người trên mặt nước tất-nhiên phải nói chuyện bơi tài lặn giỏi.

Bác A — Năm ngoái tôi ở Tây về, đi qua một xứ, có người lặn mò hạt trai dưới đáy bể, họ lặn đến nửa giờ mới lên.

Bác B. — Cũng chưa lâu, tôi thấy người thủy-thủ lặn từ sáng sớm đến lúc lặn mặt trời mới về ăn cơm.

Bác C. — Chính tôi đây này đã giật giải thi bơi... tôi vừa bơi từ bên Tây về dày tắt cả mắt một tháng sáu ngày...

Hai bác kia reo ầm lên, vui mừng quá tim được thầy rồi gộp tiền nhau tặng thầy bốn chữ: « **Đại ngôn danh khoa** ».

Chịu thầy

Cái óc người ta hồ dẽ mỗi lúc mà thay đổi được. Vợ một mục theo thói quê mùa chồng nhất thiết theo lối văn-minh. Đêm ngày thầy ký khuyên răn vợ nên mặc sơ-mi với ván quần trắng chỉ có hế mà tan cửa nát nhà. Một hôm thầy bói đi qua nhà cô ký cho gọi xem một quẻ (cô tin mê khoa bói lầm), có lẽ thầy ký đã nói lót rồi đây.

— Thầy xem giùm cho, xem tại làm sao trong nhà hay lục-đục ?

Đặt quẻ. Khấn-vái. Gieo tiền, xong rồi thầy bói nói :

— Không động đâu cả..., Nhưng mà quẻ ứng : phu-xướng phu-tùy mới được, cô phải theo ý chồng....

(1) Knockout : thua.

— Thầy bảo theo ý thế nào ?

— Bưa tay tôi xem nào .... phải rồi chẳng trách nào không lục-đục .... tại cô không mặc sơ-mi đầy mà...

— Chịu thầy !

Chữ trinh đáng giá

Hai anh kép đan nỗi tiếng ở xóm Bình khang, nhất là kép Hai một tay chôn biết mấy cảnh phù-dung. Kép Ba tuy đồng mặt không đồng lòng, vay chục bạc của kép Hai đã lâu ngày không muốn trả. Kép Hai viết thơ đòi năm lần bảy lượt ... Một hôm Ba ta lập tâm định cho một vố, mời bạn lại đánh chén. Cơm nước xong, mang mười đồng bạc bằng tiền chinh cả đưa cho kép Hai :

— Bác bỏ lỗi, thực là tôi túng quá, cả nhà có ngàn này tiền, bác vui lòng lấy vậy.

— Cũng được ! tôi cũng túng mới phải hỏi, chờ anh em mình thế nào cũng xong.

Tuy nói cũng xong, nhưng căm lắm, tìm cách xuyên-tâm » lại, hỏi thăm :

— Nay bác Ba, cô em tã đi ở riêng rồi, sao bây giờ lại về đi hát ?

— Pác ôi ! Bác còn lạ gì cái cảnh chồng đòn vợ hát quan-viên đưa đầy ngọn tình... chết ngay ! dễ mất trinh lắm. Thời buổi này chữ trinh đáng giá nửa xu...

— Chữ trinh của em bác bằng nửa xu, còn không giữ nỗi, huống chi mười đồng bạc chính này tôi mang thế nào được !

Tập Kiều

Số báo ngày 18 Mai có thuật truyện một chàng thiếu-niên bắt gặp vợ với bạn, hai người lấy hai ngón tay khóa

móc lấy tay nhau, mà chàng đến nỗi quyền-sinh (1). Thấy người trong truyện mà thương, mượn mấy câu Kiều, để viếng người mệnh-bạc :

« *Thương thay cũng một kiếp người,
Cướp công cha mẹ, thiệt đời thông minh.
Lại mang lấy một chữ tình,
Tan nhà là một, thiệt mình là hai.
Thương vì hạnh, trọng vì tài.* »

Thế mà ở đời có lầm dứa biết vợ ngoại tình phải làm giả đui giả điếc, tự tôn là bậc triết-học !

Au bắt học

Ba ông đánh tài-bàn, cậu bé mãi xem không học. Bố thua to, muốn đuổi con, tại nó cứ ngồi chầu rìa « ếm » mãi.

— Ra chỗ khác... lấy sách học đi, bé không chịu học rồi lớn làm gì...

Cậu bé giờ sách Tam-tự-kinh (khá lầm đấy ! còn muốn cho trẻ vỗ vẽ vài ba chữ Hán !) nhai-nhai mãi một câu ; *Ấu bắt học... a, ấu... a... bắt học à...*

— Học thì đè mắt vào chữ kia, vào trong nhà mà học... Minh đã không ủ, nó lại cứ ngồi nhẹ-nhé bên tai... giá cho học tài-bàn thì lâu lắm đấy.

— Thưa cậu, ấu bắt học... nghĩa là gì ?

— Là bé chẳng học.

— Thưa cậu, chú Hai bé hơn cậu hay là nhiều tuổi hơn..

— Sao con lại hỏi thế ? Chú Hai là em tao tất là bé hơn tao.

— A... lão hà vi... lão hà vi... a... Ra lại chú học từ thuở bé, còn cậu mới học hụt nọc hóa không bợm

---

(1) Bài « Hai cái tình-thần ».

bằng chú... a lão hà vi... Không học từ lúc bé, bây giờ già học hụt nọc đẽ người ta bắt được, luôn.

Thứ cỏ lạ

Thiết tưởng dưới gầm trời không có người nước nào chửi bới nhau mà ngoa-ngoắt tục-tũi hơn đàn-bà ta. Như hôm nọ cậu Cả đang kè đùi kè vế, lả loi bên nói bên cười, chợt có con Sen nó mời về nhà có khách. Năm tin bảy tin, tức quá, mơ Cả phải ra mặt, vào... tận chiểu rượu... à quên! mâm rượu (bây giờ nhiều nhà chị-em lấy mâm gỗ có chân thay chiểu rồi) mơ Cả vào tân mâm rượu, mặt tim bầm, vừa cười, vừa nói, rít hai hàm răng lại :

— Thưa cậu, bà mời cậu về có việc cần....

— Mợ cứ về đi, mười hai giờ tôi mới về, vẽ lấm, bà gọi bao giờ....

— Bà bắt tôi phải đi gọi... bà chửi rầm cả nhà..., bà bảo nếu cậu không về, bà vặt cái cỏ thứ tám, bà tạm chẽ làm tư, khám xà-cù, bà thắt cổ cậu bà lôi về....

Các bạn nghe thấy thế mà thắt kinh chạy trước cả.

Còn chị em hỏi nhau : « Thứ cỏ gì mà lạ thế ? »

Có người đứng ngoài cửa nói vào :

— Cỏ ấy mọc trên núi Vệ-nữ-sĩ (1) đấy !

Che tàn

Xưa nay anh Hai vẫn là người đi che tàn có tiếng: không có chầu hát nào, hay bữa tiệc nào, mà không có anh ta. Ngót 30 năm nay chỉ mong có dịp đe trả

(1) Vénus.

nợ miệng. Nhận một hôm có người bạn ở xa về chơi, đánh rơi cái ví tiền, anh Hai tuy không có bụng gian tham nhưng lấy để làm tiệc thiết đãi các bạn. Người mất tiền biết vậy. — khác nào như ngỗng ông lại lẽ ông.— lúc uống rượu suy chí em hãm:

« Gọi là trả chút nghĩa người,
Tàn dài dăng-dặc muôn đời chưa quên,
Che tàn trong bấy nhiêu niên. »

Thông minh vốn săn tự trời

Xe ô-tô vừa đỗ xịch ở cửa hàng cao lâu thi cậu-ấm vừa gặp mấy bạn « con bạc ». Tay bắt mặt mừng :

— Kia bác đưa cháu đi ăn bánh.. Độ này còn gà chưa nua không... Cháu này là thứ mấy ?

— Độ này thôi... Cháu này là thứ mười, nhờ trời tôi vừa đúng một tá...

— Lên gác cùng ngồi cả vào một bàn. Bạn của cậu ấm thấy thằng bé ngoan ngoãn, khen :

— Cháu lên mấy ? Mặt mũi sáng sủa nhỉ ?

— Cháu lên năm, ấy nó thông minh nhất nhà, cháu đã biết đọc văn chữ tây, toán-pháp rất giỏi.... này con ! cậu hỏi : 5 với 5 là mấy ?

Thằng bé vội vàng bỏ miếng bánh đáp lại :

— Thưa cậu, 5 với 5 là mươi, cầm chuong vơ cả làng ..

Bạn phì cười. Cậu-ấm hơi ngượng, muốn chữa鲥 :

— Thế 5 với 6 là mấy hứ con ?

— Thưa... 5 với 6 là mươi một, bắt rồi, quẳng lên ôia.

Mọi người đều khen :

— Cháu mới lên năm tinh toán đã giỏi, thật là :

Thông minh vốn săn tự trời !

Cũng một kiếp người

— Tờ báo gì đấy bác ? có bài nào hay không ?

— Ngọ-báo ngày 10 Avril, có bài nói về luật bỏ vợ, nhưng mà...

— Bỏ vợ ? thế nào thì bỏ được ?

— Vợ không chin-chắn, lăng-loàn, rong miêng hay nói toang-hoang, hay ghen, thí dụ như bác gái nhà bác dù ngăn áy nết đấy...

— Bỏ... nhà... tội...

Vợ vừa vè, nghe thấy chồng nói nửa câu, vội hỏi :

— BỎ cái gì ?

— Không... bác áy bảo đi hát, nhưng mơ đi vắng... ai coi nhà, bỏ... nhà đấy sợ mơ vè...

— Thắng nhở đâu, có khách sao mày không mức nước gạo ra.. Mày giỏi lắm đấy... Con Sen lấy vài xu đi mua thịt quay để cậu nhắm rượu nhé...

— Ông bạn miệng thòi sáo.. huýt huýt..., tay múa « can » vù-vù, vừa bước rảo vừa thở dài :

— Thương thay ! cũng một kiếp người !

Chữ đệm

Năm ngoài hai vợ chồng nhà kia xuống tận đại dền bắt tà, sâu bảy đêm ngày nhất định con tà không nói năng chi cả.

— Tại làm sao mà phải bắt tà ?

— Hữu sinh vô dưỡng, đέ đứa nào cũng như con chuột lột... Năm nay lại vừa lập đàn tại điện lớn, bắt con tà ấy, nó lên chỉ cười ngất, rồi bảo : « chẳng phải tiền phu tiền thê nào, hay chơi nó làm đấy,... chẳng ai làm gì được nó, nó chỉ sợ có một vị... »

— Có lẽ tạm-vị Tôn-ông từ vị Chầu-bà, hay là *Cửu-thiên hu yền-nữ*.

— Một vị cữu-bách-thập-tứ (914) mới trị nỗi. Tên nó là...

— Sưng cả tên nữa...

— Phải, tên là Giang-văn-Mai.

— Tên ta cũng có chữ dệm kia!

Sang vì vợ

— Bác đừng giận tôi nhé, hôm nọ tôi đi xe ô-tô cùng mấy ông danh-giá, cho nên phải lờ bác đi....

— Tôi vẫn biết phận, không dám chào bác, những ông nào thế?

— Bác không thể quen được, ấy cũng nhờ mẹ cháu quảng-giao mà quen biết các ông ấy, độ này tôi diện thả cửa ô-tô, xe ngựa, cơm tây, đi hát luồn luồn.. Ngày nào cũng có người mời. Các ông ấy tranh nhau cấp vốn cho mẹ cháu đi buôn nhờ tôi độ phất bạc ngàn...

— Bác gái đẩm-đang lắm, nhưng tôi nghe đồn nhiều chuyện lạ, tôi vẫn cho là lời thị-phi.

— Thiên-hạ họ chưa văn-minh, vợ mình thương yêu mình cốt nhất về đường tinh-thần. Tôi nhờ mẹ cháu mới được chơi bời với những người tai mắt, có thể lực, nay mai cũng đường-đường... nở nang mày mặt biết đâu đấy...

— Phải, ở đời như bác thật sung sướng, giàu vì bạn, sang vì vợ.

Lối nịnh hot

Cứ đến chiều thứ bảy thì ông Hàn đi ăn cơm tây
thắng bộ cảnh rất sang : khăn nhung xếp, áo xa hoa,

quần lụa trắng giầy ban đen và thẻ ngà, nhưng đeo lẵn vào trong áo cho... nhũn. Các bồi bàn mới vào làm không rõ là « vị » gì, khi khách gần ăn xong, muốn nịnh-hót :

— Bầm quan Phủ, ngài xơi cà-phê hay nước chè ?

— Tôi không phải quan Phủ . . .

Tuần lê sau, cậu bồi gọi là quan Huyện.

Lúc trả tiền, ông Hàn quẳng cho năm xu và bảo :

— Anh đừng gọi thế, tôi không phải quan Huyện.

Hôm sau, ông Hàn lại uống một chai nước chanh thôi, cậu bồi khó nghĩ quá, thấy bài ngà, không biết gọi thế nào, đánh liều hỏi :

— Bầm quan ... Hàn ... ngài không xơi cơm ?

— Không... anh cầm lấy cái giấy năm đồng, tinh tiền nước chanh, hết bao nhiêu, còn thừa cho cả ...

. . . . Tôi được Hàn-lâm đã mấy năm nay . . .

— Dạ !

— Cái dinh to có gác, to nhất phố này là « tệ-xá » đấy vừa làm xong được vài năm nay. hôm nào cho phép anh vào mà xem...

— Dạ !

— Độ nọ tôi mở tiệc ăn khao và ăn mừng có người cho tôi đổi câu đối, một vế : « *Nửa bước thang mây, nợ nước ơn vua mừng đã trả* » Còn một vế kia : « *Một tòa các tia, công chồng của vợ kê biết bao* »

Thiết nghĩ : Ngebé nấu bếp rất khó, mắm muối làm sao cho vừa miệng. Lối nịnh không dễ, tàn tinh thế nào dề lọt tai,

Cảnh tiên

— Kìa bác, đã lâu nay vắng mặt, từ ngày có bác gái đến giờ mới gặp bác một lần.

— Tôi chẳng được đi đến đâu cả như.... đứa phải xích lõng, mất cả chúng bạn ....

— Thời bây giờ vui thú về cảnh gia-đinh, sung sướng nhỉ ? còn cầu đi đàn, mà còn thiết gì ai.

— Sung sướng ? họa chỉ những lúc nào vợ đi vắng lâu ngày thôi..., bây giờ lại thèm cái cảnh một mình không vợ như ngày xưa. Bác ôi ! lắm lúc nghĩ mà thương thân !

— Ở đời như bác cũng ít có : vợ đảm, tiền nhiều..

— Bác chưa xét kỹ, ở đời phải có đủ ba điều mới được sung sướng .... thiếu một điều cũng hỏng.

— Những điều gì ?

— Một là có tiền bạc, hai là có sức khỏe, ba là không có sur-tử.

Bạn ra về. Tôi đang ngồi xoay kế tìm tiền, nghĩ một mình... mà phải, có tiền nhiều, vợ không ghen, mà nay ốm mai đau, cũng không sướng chơi bời gì được ! Tôi có đủ hai điều, nhưng chỉ phải thiếu tiền, theo bám mãi bạn, nghĩ cũng ngượng nhất là xuống xóm chị-em ! chị-em ! Phải ở đời, đủ ba điều ấy mới là cảnh-tiên !

Phải rằng nắng quáng đèn lò

Tình tôi hay thích rượu, nhưng chỉ vài chén là túy-lúy. Ở nhà không mấy khi được uống chỉ chờ khi nào bạn cho che tàn là thỏa chí. Hôm nọ được một bữa khướt đến hai ngày. Tôi chủ nhật đi hát, sáng thứ hai vào hầm... lúc vào cửa dung phải quan chủ. Ngài quở cho một hồi, rồi ngài beo tai hỏi :

— Anh không nhìn thấy ai à ?

— Con xin lỗi, con có nhìn thấy..., con nhìn thấy những

hai người . . .

— Thế sao anh lại đâm vào tôi ?

— Tại con định đi len vào giữa.

Câu-đối mừng đám cưới

— Tìm được một người để mà trông cậy, thiết-tưởng không phải không khó...

— Bởi vậy ngọt ba mươi tuổi rồi mà vẫn cô-phòng.

— Tìm thấy rồi, đã ăn hỏi từ tháng trước, đến tháng tám này là mời bác đi phụ rể đấy.

— Xin vâng, để tôi làm câu-đối sẵn... nhưng mà chõ anh em tôi mời nói, còn chút mẹ già anh liệu ăn ở cho có hiểu có nghĩa chứ con đâu cứ hất-hủi mẹ, bắt cụ ăn dưới bếp, nằm ngoài nhì, chỉ e lúc con đâu...

Ồ... bà già... Tôi định đặt tiệc cơm tây...

— Lấy người ở đâu, xinh xắn, giàu có ? danh giá ?

— Danh giá làm gì, kia con ông cháu cha, thế mà... Xinh đẹp có mài ra uống được không ? Tôi chỉ cốt tìm một người nhiều xu thôi. Anh không nhớ, hôm nọ anh hỏi tôi người nào bắt tay ông ấy mà... đấy chính người sắp làm vợ tôi, tiếng không đẹp như mà nhân từ lắm, hay âu yếm yêu mến súc vật...

— Vậy thì ông chồng lo gì mà chẳng được chiều chuộng. Đến hôm cưới linh đình, thấy có treo đôi câu đối : *Trúc mai họp một nhà, gương tuyết huyền-dương thêm tuổi thọ. Phượng hoàng tìm bốn biển, tiếng đàn Tự-mã thỏa lòng ta.*

Có người lại dự tiệc, đọc xong rồi nói một mình : « Còn mẹ già, chắc cụ được sung sướng ! Chú rể chắc ve gái tài, cô đâu là Trác-văn quân chưởng ? »

AUX GALERIES INDOCHINOISES

NGUYỄN-VĂN-ĐỨC

Directeur Gérant

Magasin. 11, Rue des Caisses, Hanoi

Adresse} postale Nguyen-Van-Duc } Hanoi
          } télégraphique NGUYENVANDUC

Các Ngài :

Nếu các Ngài muốn cần dùng hàng sơn ta, sơn Nhật : như hoành-phi, câu-đối, quấn-thư, trâm, khung ảnh, ngai, khám, tráp, hộp, khay, quả, lọ Nhật v. v. hoặc muốn sơn đồ gì mà muốn sơn tốt, kiểu đẹp, thập phần như ý thì xin đến Đông-Pháp Hóa-Sản. Vì hiệu đó vẫn chuyên trị xưa nay làm rất tinh xảo, không bao giờ xuy-xuyên, mà lại có bảo-hành lâu năm về sự sơn róc gỗ mọt nữa.

Hiệu đó lại có chế tạo các kiểu bàn ghế Thonet, móc áo, cây áo, các thứ tranh ảnh vẽ kính, giấy, vải hoặc vào gỗ như tableaux, panneaux, chấn phong, phong, chuyền-hình, đèn kính, đèn gỗ, sơn, đủ kiểu, các thứ hoa quả giả bằng giấy, bằng vải, v.v Đức Tượng Phật, nặn hình người và các giống vật, chế đủ kiểu tân thời vừa đẹp vừa nhã. để các Ngài dùng ở nhà, đi mừng, hoặc làm quà thi thích dụng và hợp thời lắm.

Cơ-quan làm cỗ-động các hàng nội-hóa, làm đại-lý nhận hàng **consignation** cho các nhà công nghệ trong Nam ngoài Bắc, xuất cảng đi khắp mọi nơi theo cách **giao-ngân lĩnh-hóa**.

Các Ngài ở các tỉnh xa muốn hỏi-hỏi điều gì về thương-nghiệp, bản-hiệu xin trả lời liền.

Xin các Ngài chiếu-cố giữ n cho. Annam nên giúp nhau.

KÍNH-BẠCH

Sách đã xuất-bản của Tân-Dân Thư-Quán

93, Phố Hàng Bông, Hà-nội (Bắc-kỳ)

TIỀU-THUYẾT

Một truyện báo thù ghê gớm.	0p16
Anh-Hùng Tương-Ngô	0.12
Hẹn giờ chết	0.12
Bước đời ăn cướp.	0.30
Bức thư của ai	0.10
Vợ lẽ yêu của tôi	0.40
Tham của chết cháy	0.20
Con khỉ giết người	0.10
Tân-Sử Kỳ-Quan	0.10
Ai giết quan tòa ?	0.12
Xác chết chạy đi đâu ?	0.10
Hồng-nhan đa truân.	0.40
Chiếc bóng song the.	0.90
Hai vợ (tron bộ)	0.35
Kim Vân Kiều Tiêu-thuyết.	0.85
Bóng trăng soi	0.30
Danh hoa thảm kiếp	0.35
Một vạn đồng	0.16
Huyết chích tử	0.30
Vòng quanh thế-giới.	0.25
Hồ-diệp-hoa.	0.20
Song hiệp phả gian — trọn bộ	0.45
Vợ tôi (Dư chi thê) — trọn bộ	0.70
Chồng tôi (Dư chi phu) — trọn bộ	0.70
Thế-giới trẻ con	0.25
Thiết-hoa-tiên sử — trọn bộ	1.00
Bình Sơn Lãnh Yến — trọn bộ	1.20
Song-phượng kỳ-duyên.	0.90
Thuyền-tinh bồ-ái — trọn bộ	0.90
Anh-hùng-náo — trọn bộ	1.20
Tục Anh-hùng-náo — trọn bộ	1.10
Lục-mẫu đơn — trọn bộ	1.50
Truyện cổ-tích, 3 cuộn	0.60
Phấn-trang-lâu, 1	0.60
Mỹ-quốc song nga — trọn bộ	0.80
Tiêu-thuyết thi	0.50

KỊCH-BẢN

Thù chồng nợ nước	0p12
Nghĩa nặng tình sâu	0.12
Chén thuốc độc	0.40
Tây-Sương tân-kịch	0.20
Tòa-Án Lương-tâm (hết)	0.30
La Tasse de poison	0.50

SÁCH HỌC

300 bài tinh-đồ.	0p30
Quốc-Văn Độc-Bản, C. E. và C.M.	0.40
40 bài Quốc-Sử.	0.40
Luận Quốc-Văn.	0.20
Sơ-học yếu-lược toàn-thur	0.40
Pour nos jeunes écoliers (Lectures françaises — C. M. et C. E.) adopté	0.50
Tập bài thi Sơ-học yếu-lược	0.35
Problèmes du Certificat d'études	0.50
Lên bảy	0.12
Văn Quốc-Ngữ Tân-Dân	0.05
Choix de dictées expliquées (C. E.)	0.35
Cent dictées du Certificat d'études	0.40
40 Morceaux de Récitation française	
Cours Elémentaire.	0.25
Cours Préparatoire	0.25
Sách dạy nói tiếng tây	0.25
Sơ-học hợp-tuyển.	0.35
Les épreuves orales du C. E. P.	0.50
La Récitation fr. expliquée C. M. et C. S.	0.25

LINH-TINH

Quan-âm Thị-kính dẫn giải	0p35
Cung-oán ngâm-khúc dẫn-giải	0.25
Chinh-phụ ngâm-khúc dẫn giải	0.30
Truyện năm mới	0.20
Văn ca trích cầm	0.40
Sách xem Tết năm Mậu-Thìn	0.25
Đối-dãi phu-nữ	0.25
Bản cười	0.20
Bé cái nhầm !	0.15
Trò đòn I, II, III, IV mỗi cuốn	0.20
Tiểu-Lâm Tàu	0.30
Sách dạy đánh chầu	0.40
Sách cười	0.20
Pháp-Việt đề-huề	0.10
Diễn-thuyết Phan-chu-Trinh	0.10
Tuyên-cáo quốc-dân	0.05
Règlement scolaire	0.30
Gương son phấn	0.25
Tiểu-lâm Nhật-bản	0.20
Văn-chầu	0.30